

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Radim Goj

Národní park v. CHKO - Kauza Křivoklátsko a Jeseníky

Olomouc 2019

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Národní park v. CHKO - Kauza Křivoklátsko a Jeseníky vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Berouně dne 28. 4. 2018

Obsah

Použité zkratky	4
Úvod	5
1 Územní ochrana přírody v ČR.....	7
2 Právní úprava.....	9
3 Chráněná krajinná oblast	11
4 Národní park.....	13
5 Komparace výhod a nevýhod NP a CHKO.....	17
5.1 Nevýhody existence NP a CHKO.....	17
5.1.1 Zákazy a omezení vyplývající ze základních ochranných podmínek.....	17
5.1.2 Zákazy a omezení mimo základní ochranné podmínky	29
5.1.3 Omezení vlastnického práva k pozemkům.....	31
5.1.4 Závazná stanoviska k některým činnostem	32
5.2 Výhody existence NP a CHKO	33
5.2.1 Ochrana přírody.....	33
5.2.2 NP a CHKO jako značka.....	35
5.2.3 Dotace z veřejných zdrojů.....	36
5.2.4 Ekonomika a cestovní ruch	38
6 Rozpor s ústavně zaručenými právy.....	41
6.1 Zapojení do procesu vyhlášení NP, ochranného pásma a zón NP.....	42
6.2 Zapojení do přijímání zásad péče o NP	43
6.3 Výjimky ze zákazů.....	44
7 Kauza Křivoklátsko a Jeseníky.....	46
7.1 Křivoklátsko.....	46
7.2 Jeseníky.....	49
7.3 Reakce veřejnosti na vznik uvažovaných NP	52
Závěr.....	56
Seznam použitých zdrojů	60
Abstrakt	66
Abstract.....	67
8 Klíčová slova	68
9 Key words.....	69

Použité zkratky

Analýza	Socioekonomická analýza regionu navrženého NP Křivoklátsko z roku 2010, zpracovaná společností Ekogroup czech s. r. o.
CHKO	Chráněná krajinná oblast
Listina	Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
LesZ	Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Novela	Novela zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, provedená zákonem č. 123/2017 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
NP	Národní park
NPR	Národní přírodní rezervace
OPŽP	Operačního programu Životního prostředí
SpŘ	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
StavZ	Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
ZOPK	Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Tématem mé diplomové práce "Národní park v. Chráněná krajinná oblast - kauzy Křivoklátsko a Jeseníky" je problematika týkající se výhod a nevýhod vyplývajících z existence národního park (dále jen „NP“) a chráněné krajinné oblasti (dále jen „CHKO“) pro obce, jejich obyvatele a podnikatelské subjekty.

Toto téma je velmi aktuální, protože v současné době se uvažuje o vzniku dalších dvou NP na území České Republiky, konkrétně se jedná CHKO Křivoklátsko a CHKO Jeseníky, kdy by v obou zmíněných lokalitách měly vzniknout nové NP, a to na vymezených částech současných CHKO, které jsou z pohledu ochrany životního prostředí nejvíce hodnotné. Toto téma mě zaujalo také proto, že na Křivoklátsku žiji a debaty a diskuze o možném vyhlášení NP Křivoklátsko mě velmi zaujaly.

Problémem při vzniku těchto konkrétních NP je skutečnost, že s jejich vznikem nesouhlasí většina okolních obcí a místních obyvatel. Jejich obavy spočívají především v tom, že budou existencí NP omezováni při běžných i podnikatelských činnostech, které v současném CHKO nejsou tak problematické. Na druhé straně stojí především ochránci přírody a Ministerstvo životního prostředí, které se snaží odpůrcům vysvětlit, že vznikem NP nebudou omezováni a současný stav se v podstatě nezmění, ba naopak vznik NP bude pro obce a jejich obyvatele výhodou.

Cílem mé diplomové práce je zhodnotit a porovnat výhody a nevýhody plynoucí z existence NP a CHKO pro obce, jejich obyvatele a různé podnikatelské subjekty a zjistit, zda je pro určité území a jeho obyvatele více omezující územní ochrana přírody v podobě NP nebo v podobě CHKO a následně aplikovat tyto zjištění na situaci na Křivoklátsku a v Jeseníkách. Tato diplomová práce by tak měla přinést odpověď na otázku: *„Jaké plynou výhody a nevýhody, z hlediska možností výkonu ústavně zaručených práv, pro obyvatele a podnikatele působící na území obcí nacházejících se v chráněné krajinné oblasti, kdyby se tyto obce staly součástí národního parku?“* Výsledná zjištění budou poté aplikována na situaci na Křivoklátsku a v Jeseníkách, a to zejména jako potvrzení nebo vyvrácení obav místních obyvatel souvisejících s možným vyhlášením nových NP.

V odborné literatuře bylo vydáno několik monografií a odborných článků týkajících se omezení vlastníků pozemků nacházejících na některém zvláště chráněném území, velmi přínosná je též judikatura. Nikdy však nebyla tato otázka pojata jako poměření výhod a nevýhod pro obyvatelstvo při existenci buď NP nebo CHKO na určitém území.

V krátkém úvodu se budu věnovat historii územní ochrany na území České Republiky, obecnému vymezení územní ochrany přírody. Poté přistoupím k současné právní úpravě územní ochrany přírody. V následujících dvou kapitolách přiblížím právní úpravu a obecné vymezení CHKO a NP. V další kapitole se zaměřím již na uvedení a srovnání konkrétních výhod a nevýhod. V následující kapitole uvedu možné rozpory z ústavně zaručenými právy, které vyplývají z existence NP a také možné prostředky zmírnění zákazů a omezení, které umožňuje zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“).

Poté již přistoupím konkrétně ke Křivoklátsku a k Jeseníkům. Jednotlivě je charakterizují a přiblížím současný stav i podobu navrhovaných NP. Následně přiblížím veřejné mínění na vznik NP a uvedu důvody negativního postoje ke vzniku NP, jak je uvádějí místní obce a jejich obyvatelé. Zmíněným obavám se budu věnovat většinou společně, jak pro Křivoklátsko, tak pro Jeseníky, protože argumenty odpůrců i příznivců jsou téměř totožné. Na závěr budu aplikovat teoretický výzkum na situaci na Křivoklátsko a v Jeseníkách.

Diplomová práce vychází ze stavu právní úpravy účinné ke dni 25. 4. 2019.

1 Územní ochrana přírody v ČR

Územní ochrana přírody se na našem území objevuje v určitých podobách již od 15. století. Skutečná státní ochrana přírody počala po první světové válce, kdy došlo k vyhlášení několika maloplošných zvláště chráněných území. K vyhlášení prvního velkoplošného zvláště chráněného území došlo v roce 1955, kdy byla vyhlášena první CHKO Český ráj a následně roku 1963, kdy byl na území České republiky vyhlášen první NP, a to Krkonošský národní park.¹ V roce 1992 byl přijat ZOPK, tento předpis byl považován ve své době za velmi moderní a inspiroval se legislativou evropského společenství, díky čemuž plnil tedy již plnohodnotnou funkční právní úpravu územní ochrany přírody.²

K zajištění ochrany přírody na určitém území je nejvýznamnějším nástrojem právě územní ochrana přírody, jenž je prováděna zejména prostřednictvím zvláště chráněných území. Cílem této ochrany je udržení a zlepšování dochovaného stavu území nebo ponechání určitého území samovolnému vývoji. Za zvláště chráněné území se dle § 14 odst. 1 ZOPK považuje: "*Území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná*".³

V současné době se na našem území rozlišuje šest kategorií zvláště chráněných území, která jsou zakotvena ve vnitrostátním právu. Jedná se o NP, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace (dále jen „NPR“), přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. Každá z vymezených kategorií má zákonem stanovený odlišný režim ochrany a slouží k ochraně jiného typu území. Z těchto důvodů je stěžejní, aby před vyhlášením zvláště chráněného území došlo k zhodnocení toho, co je cílem ochrany na určitém území a podle toho byla zvolena nejvhodnější kategorie.⁴

Zvláště chráněná území se vyhláší obecně závazným právním aktem, ve kterém se stanoví rozsah chráněného území, ochranné pásmo, předmět ochrany a bližší ochranné podmínky.⁵ Obsah omezení a zákazu platných na zvláště chráněných území je potom podobný jako u ochranných pásem, s tím rozdílem, že zvláště chráněná území se vyhláší plošně, podrobným popisem hranic území, kdežto ochranná území se vytyčují relativně ve vztahu k

---

¹ KOSTKAN, Vlastimil. *Územní ochrana přírody a krajiny České republiky: Svazek 22*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, Centrum pro otázky životního prostředí, 1996. s. 13 – 17

² DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. s. 25, 26.

³ § 14 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ MIKO, Ladislav. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2007. Beckovy texty zákonů s komentářem. s. 133, 134.

⁵ Tamtéž.

určitému objektu⁶. Současně se na našem území objevuje také územní ochrana mezinárodní⁷ a evropské unie, která je představována především soustavou Natura 2000.

V praxi se často zvláště chráněná území rozdělují na velkoplošné (národní parky a chráněné krajinné oblasti) a maloplošné (NPR, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky). Tato dělení nevyplývá z dikce zákona, ale jen z praxe, kdy právě národní parky a chráněné krajinné oblasti mají mnohem větší rozlohu než zbylé kategorie. V praxi se velmi často stává, že se velkoplošná chráněná území překrývají s maloplošnými chráněnými územími. Tento stav je možný a zákon ho nevylučuje, dochází tak ke zdvojení režimu ochrany. Cílem tohoto postupu je, aby na určité vymezené části velkoplošného chráněného území byla stanovena přísnější režim ochrany přírody. V těchto případech je potřeba zkoumat, zda vytvoření takového maloplošného chráněného území je smysluplné a zda není ochrana přírody již dostatečně zajištěna vymezenými zónami chráněných území.⁸

---

⁶ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnické učebnice. s. 355.

⁷ např. na základě Úmluvy o ochraně kulturního a přírodního dědictví.

⁸ MIKO, Ladislav. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2007. Beckovy texty zákonů s komentářem. s. 134.

2 Právní úprava

Problematika územní ochrany přírody je upravena v právních předpisech různé právní síly. Obecná potřeba chránit životní prostředí je obsažena již v preambuli Ústavy České republiky: "*My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku...odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství...*".⁹ V čl. 7 ústavního zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je taktéž ustanovení, kterým se stát zavazuje, že bude dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a o ochranu přírody. Dalším ustanovení týkající se územní ochrany přírody je čl. 35 a čl. 11 odst. 3 ústavního zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

Nejvýznamnějším právním předpisem pro územní ochranu je ZOPK. ZOPK byl do roku 2018 novelizován celkem 35krát. Ochrana přírody a krajiny je v zákoně rozdělena na obecnou ochranu přírody a krajina, která chrání veškerou přírodu a na zvláštní ochranu přírody a krajiny, která poskytuje ochranu vybraným složkám přírody a krajiny.

Významnou změnou ZOPK vztahující se především k právní úpravě NP byla změna vyvolaná zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, provedená zákonem č. 123/2017 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Novela“). Přijímání Novely bylo mediálně velmi sledováno, a to i díky tomu, že proti tomuto záměru vystupovalo mnoho odpůrců v čele s prezidentem Milošem Zemanem, který zákon sám vetoval. K zdlouhavému a rozporuplnému přijímání Novely přispělo i neschválení Novely Senátem ČR v současné podobě a naopak vypracování tzv. senátní verze.¹⁰ Senátní verze z návrhu Novely odstranila dlouhodobé cíle národních parků a naopak upřednostnila "udržitelný rozvoj obcí v parcích"¹¹. Tento udržitelný rozvoj obcí byl v senátní verzi novely podpořen zejména posílením pozice obcí při rozhodování o záležitostech národních parků, zmírnění některých podmínek ochrany a naopak rozšíření možnosti dalšího využití území mimo vlastní cíl ochrany přírody v národních parcích.¹² Nakonec byla Novela i přes značné protesty přijata v původně navrženém znění.

---

⁹ Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Poté co Poslanecká sněmovna přehlasovala Senát a přijala Novelu v původním znění, někteří senátoři boj proti novému pojetí národních parků nepřijali a podali návrh na zrušení Novely.

¹¹ Usnesení Senátu Parlamentu České republiky č. 75 ze 4 schůze, konané dne 18. 1. 2017 ČR. Dostupné na <<https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/htmlhled?action=doc&value=82745>>.

¹² Legs. Ústavní zpochybnění některých zákonů. *Právní rozhledy*, 2017, č. 18, s. II.

Novela podstatně změnila režim NP, vnesla do právní ochrany národních parků větší koncepční stabilitu a zároveň umožnila dynamicky reagovat na změny přírodního prostředí.¹³ Mezi hlavní změny režimu NP patří konkrétně: nová definice národních parků, jejich poslání a dlouhodobé cíle; ustanovení bližších ochranných podmínek jednotlivých národních parků; zrevidování a zjednodušení základních ochranných podmínek všech národních parků; nové pojetí zonace národních parků; Novela nově zavádí koncepční odborné dokumenty - zásady péče o národní parky, dochází k jednoznačnému vymezení s nakládáním s lesy v národních parcích oproti úpravě v zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů LesZ (dále jen „LesZ“); nové pojetí regulace osob na území NP; posílení role samospráv obcí a krajů v NP; a posílení omezení zcizitelnosti pozemků v národních parcích, které jsou ve státním vlastnictví.¹⁴

Dalším pramen práva jsou podzákoné právní předpisy, kterými se vyhlášují jednotlivá zvláště chráněná území, s výjimkou NP, které se po účinnosti Novely vyhlášují zákonem v rámci ZOPK. Při územní ochraně krajiny plní důležitou funkci také územní plánování, a proto je pro územní ochranu přírody významný zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „StavZ“). V neposlední řadě je také třeba zmínit zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SpŘ“), který upravuje pravidla pro správní orgány působící v ochraně přírody a krajiny.

---

¹³ MAZANCOVÁ, Eva. Novela zákona o ochraně přírody a krajiny - nový právní režim národních parků [online]. Enviprofi.cz, 2. 6. 2017 [cit. 6. 5. 2018]. Dostupné na <<https://www.enviprofi.cz/33/novela-zakona-o-ochrane-prirody-a-krajiny-novy-pravni-rezim-narodnich-parku-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhVwW32P76nCzIfB2w1sklo/>>.

¹⁴ MAZANCOVÁ, Eva. Novela zákona o ochraně přírody a krajiny - nový právní režim národních parků [online]. Enviprofi.cz, 2. 6. 2017 [cit. 6. 5. 2018]. Dostupné na <<https://www.enviprofi.cz/33/novela-zakona-o-ochrane-prirody-a-krajiny-novy-pravni-rezim-narodnich-parku-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhVwW32P76nCzIfB2w1sklo/>>.

3 Chráněná krajinná oblast

Zákon stanoví, že za chráněné krajinné oblasti lze vyhlásit: "*Rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení.*"¹⁵.

Předmětem ochrany tohoto velkoplošného zvláště chráněného území je tak krajina jako výsledek společného a vyváženého působení přírodních sil a člověka. K tomu, aby předmětem ochrany mohla být krajina, musí se jednat o rozsáhlé území, za které se v praxi považuje území s rozlohou alespoň 4 - 5 tisíc ha. Za harmonickou krajinu lze považovat krajinu, která působí estetickým dojmem na pozorovatele, a proto by se na území CHKO neměly nacházet velké sídelní celky, rozsáhlé průmyslové areály, těžba surovin na rozsáhlých plochách apod. Charakteristicky vyvinutý reliéf můžou představovat zejména horské oblasti, krasová území, území s výskytem pískovcových útvarů, území s reliéfem tvořeným vulkanickou činností, území s četnými mokřady, zahloubená meandrující říční údolí apod. Podíl přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů by měl na území CHKO převyšovat průměr pokrytí těmito ekosystémy vztažený k celé České republice.¹⁶

CHKO je jediná kategorie zvláště chráněných území, jejímž předmětem je nejen ochrana přírody ale také ochrana krajinného rázu¹⁷ daného území. Z tohoto důvodu jsou pro výběr vhodného území pro vyhlášení CHKO významné i dochované kulturní památky, a to historické stavby, které tvoří součást osídlení, tak i malé sakrální stavby v krajině nebo též charakteristicky uspořádané polní nebo viniční trati, historické odvodňovací systému, rybníční soustavy apod. Zákonem daný ochranný režim na většině území CHKO a cíle ochrany CHKO nevyklučují, aby na pozemcích na území CHKO probíhalo šetrné hospodaření. U CHKO tak nehraje tolik významnou roli podíl nestátního vlastnictví jako u NP.¹⁸

První česká CHKO byla vyhlášena CHKO Český ráj v roce 1955 ještě před účinností zákona č. 40/1956 Sb. o státní ochraně přírody, a v roce 2002 byla přehlášena dle pravidel ZOPK nařízením vlády č. 508/2002 Sb. Dále byly CHKO vyhlašovány již dle pravidel zákona o státní ochraně přírody, respektive podle pravidel ZOPK po nabytí jeho účinnosti. Poslední

---

¹⁵ § 25 odst. 1 č. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ MIKO. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 157, 158.

¹⁷ podle § 12 odst. 1 ZOPK je za krajinný ráz považována zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti.

¹⁸ MIKO. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 157, 158.

dvacátá šestá CHKO vznikla k 1. 1. 2016, jedná se o CHKO Brdy, která byla vyhlášena nařízením vlády č. 292/2015 Sb., z bývalého vojenského újezdu Jince, který byl zrušen.¹⁹

Území CHKO je členěno na jednotlivé zóny. Účelem tohoto členění je zajištění efektivní ochrany přírody a krajiny, protože všechny části CHKO nejsou kvalitativně rovnocenné a rozdílná je také možnost negativního narušení území. Dle § 27 odst. 1 ZOPK se vymezují zpravidla čtyři, nejméně však tři zóny odstupňované ochrany přírody. Jednotlivé zóny ochrany lze charakterizovat jako: I. přírodní jádrová zóna; II. polopřirozená ochranná zóna; III. kulturně krajinná zóna; IV. okrajová sídelní zóna. Na zonaci CHKO jsou do značné míry závislé základní a bližší ochranné podmínky. Nejprísněji chráněná je první zóna CHKO, do níž však není zakázán vstup a není označena v terénu, nejméně chráněná je čtvrtá zóna CHKO.²⁰

Základní ochranné podmínky CHKO jsou rozděleny do třech kategorií, na základní ochranné podmínky vztahující se na celé území CHKO, na základní ochranné podmínky vztahující se pouze na první zónu CHKO a na základní ochranné podmínky vztahující se pouze na první a druhou zónu CHKO. Uvedené zákazy a omezení nejsou ani v případě CHKO zákazy absolutní povahy, nýbrž povahy relativní a na zakázané činnosti může být na žádost vydána výjimka orgánem ochrany přírody při postupu podle § 43 ZOPK.

---

¹⁹ STEJSKAL, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 152.

²⁰ MIKO. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 163.

4 Národní park

K zajištění ochrany nejcennějšího a nejhodnotnějšího území ve státě slouží NP, které celosvětově představují nejrozšířenější a nejpřísněji chráněnou kategorii územní ochrany přírody.²¹ V současné době na území České republiky existují čtyři národní parky.²²

Na území České Republiky lze za NP vyhlásit rozsáhlé území, jedinečné v národním či mezinárodním měřítku, jehož značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam.²³ Za rozsáhlé území se považuje území alespoň o rozloze jeden tisíc hektarů a za pojem "značná část území NP", na kterém se mají nalézat přirozené a nedotčené ekosystémy, se v kontextu mezinárodně doporučované kategorizace chráněných území IUCN dovozuje, že se má jednat o tři čtvrtiny území NP. Hodnocení kritéria mimořádného vědeckého a výchovného významu je nutné hodnotit v kontextu celé České republiky a o případném vyhlášení určitých území za NP by se mělo uvažovat jen v případě, že dané území reprezentuje nejvýznamnější ekosystémy daného typu.²⁴

V rámci procesu vyhlášení NP je nutné také zkoumat, zda je vůbec možné na daném území efektivně prosazovat zásadu využívání podřízeného zachování nebo zlepšení přírodních poměrů v souladu s cíli ochrany NP. Národní parky by neměly vznikat na území, které je silně urbanizováno, na území s hustou zástavbou rekreačních objektů, území se silným využíváním zemědělské půdy, území se silně změněným vodním režimem z důvodu budování nebo údržby protipovodňových území nebo kvůli existenci rybníčních soustav. Neméně důležitá je i skutečnost, že NP by měly vznikat na těch území, na kterých převládá státní vlastnictví pozemků, protože nestátní vlastnictví pozemků by mohlo ztížit výkon ochrany přírody na daném území²⁵.

V § 15 odst. 2 ZOPK je uvedena základní zásada péče o území NP. Podle této zásady musí být veškeré využití NP podřízeno zachování ekologicky stabilních přirozených ekosystémů a dosažení jejich přirozené biologické rozmanitosti a musí být v souladu s cíli sledovanými jejich vyhlášení. Tato zásada se musí promítat do veškerého řízení,

---

²¹ BOROVIČKOVÁ, Hana. Ekonomické a kompenzační nástroje ochrany přírody a krajiny v České Republice. *Ekologie a právo*, 2005. č. 2. s. 15 – 17.

²² I po Novele zůstal výčet NP totožný, a to i přesto, že na zákonodárce byly vytvářeny velké tlaky směřující k vyškrtnutí NP Šumava.

²³ § 15 odst. 1 zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ MIKO. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 136.

²⁵ *Tatmtéž.*

managamentu a rozhodování především jednotlivých správ NP a jakýkoliv úkon, který nebude podřízen této zásadě je považován za úkon provedený v rozporu se zákonem.

Dlouhodobé cíle ochrany NP jsou orientovány na zajištění přirozeného a nerušeného vývoje přírody na převažující ploše NP a na zachování a postupné zlepšování ekosystémů, které jsou podmíněny činností člověka, a tak postupně zlepšovat jejich stav.

Novelou se zásadně mění zonace území NP. Došlo ke zrušení třech základních zón NP a naopak je zavedena dvojí zonace. První z nich je tzv. klidová území NP a druhou představují čtyři zóny ochrany NP, a to: zóna přírodní, zóna přírodě blízká, zóna soustředěné péče o přírodu a zóna kulturní krajiny.²⁶ "*Klidová území národního parku území s omezeným pohybem osob z důvodu umožnění nerušeného vývoje ekosystémů nebo jejich složek, které jsou citlivé na nadměrný pohyb osob a zranitelné vlivem rušivých vlivů s ním spojených*".²⁷

Dle § 17 odst. 3 ZOPK stanoví klidová území Ministerstvo životního prostředí opatřením obecné povahy. Tato forma je vhodná, protože umožňuje dotčeným subjektům podávat připomínky a případně umožňuje i soudní přezkum. V § 79 odst. 3, písm. g) ZOPK je však uvedeno, že Ministerstvo životního prostředí stanoví klidová území vyhláškami. Dochází tak k jisté nekoncepčnosti celé úpravy klidových území. Ministerstvo životního prostředí je povinno návrh zón dohodnout s radou NP.

Mimo klidová území se území NP člení na čtyři zóny: 1. Zóna přírodní, která má být vymezena na ucelených plochách s převažujícím výskytem přirozených ekosystémů, aby byl bezpečně zajištěn průběh přírodních procesů; 2. zóna přírodě blízká, která má být vymezena na území NP, které byly částečně pozměněny člověkem a jejím cílem je dosažení stavu odpovídajícímu přirozeným ekosystémům; 3. Zóna soustředěné péče o přírodu má být vymezena na plochách NP, na kterých převažují člověkem pozměněné ekosystémy, s cílem zachování a postupného zlepšování ekosystému z hlediska biologické rozmanitosti; a 4. Zóna kulturní krajiny má být poté vymezena na územích NP, na kterých se nacházejí zastavěné plochy a zastavitelné území obcí.²⁸

Do jednotlivých zón lze zařadit i taková území NP, která sice nesplňují charakteristiku dané zóny, ale jejich zařazení je vhodné s ohledem na celistvost území a k udržení jednotného způsobu péče.²⁹ Může také dojít k situaci, kdy určité území NP nebude součástí žádné zóny NP, v případě, že toto nezařazené území bude ležet mimo zastavěná území obcí a zastavitelné

²⁶ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s 153,154.

²⁷ § 17 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 201-203.

²⁹ dle § 18 odst. 3 ZOPK mohou mít tato území rozlohu do 5 ha, s tím, že mohou tvořit maximálně jednu desetinu zóny NP, do níž byly zařazeny.

plochy obcí, je zde zakázáno používat prostředky nebo vykonávat činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému.³⁰

V § 18a ZOPK je uveden režim jednotlivých zón NP. Za nejpřísněji chráněnou zónu se považuje zóna přírodní, která má být zónou bezzásahovou, přičemž zákon v § 18a odst. 1 ZOPK uvádí taxativní výčet zásahů, která jsou výjimečně na tomto území možné. U režimu ostatních zón NP se už podobný taxativní výčet neuvádí, ale je zde formulována pouze obecný režim ochrany. Takto vymezený režim zón NP se nedotýká vymezení základních ochranných podmínek NP v § 16 ZOPK, a to ani bližších ochranných podmínek NP.³¹

V § 16 ZOPK jsou uvedeny základní ochranné podmínky na území NP. Jedná se o taxativní výčet zákazů omezení platící na území všech NP. Základní ochranné podmínky NP se rozlišují na ty, jež vyjmenovávají zakazy různých činností na celém území NP, a ty které se uplatní na území NP mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí.³²

Po Novele byly některé ochranné podmínky přeformulovány a některé naopak přidány, v souhrnu však došlo k rozšíření a k aktualizaci zákazů a omezení.³³ Vyjmenované zakazy nejsou zakazy absolutními, protože ve smyslu § 43 ZOPK z nich mohou být uděleny výjimky, přičemž vlastnictví pozemků nezakládá nárok na udělená výjimky.³⁴ ZOPK po Novele nově obsahuje i bližší ochranné podmínky jednotlivých NP, a to v § 16a, § 16b, § 16c a § 16d ZOPK.

Základní ochranné podmínky i bližší ochranné podmínky se vztahují i na ochranná písmena NP. Zákon navíc taxativně uvádí, které činnosti jsou v ochranném pásmu vyloučeny, a kterým činnostem, úpravám a zásahům v ochranném pásmu je potřeba předchozího souhlasu orgánu ochrany přírody. V případě, že se orgán ochrany přírody bude chtít od takového vyloučení odchýlit tím, že vydá souhlas, musí nejprve učinit důkladné zjištění a zhodnocení možných dopadu dané činnosti na předmět ochrany.³⁵

Pouze pro NP zákon umožňuje vydávání návštěvního řádu. Nejedná se o právní předpis, ale o jakýsi nezávazný informační materiál, který v sobě zahrnuje výčet zákazů a omezení stanovených pro území NP stanovených zákonem.³⁶ Správy NP mají povinnost zveřejňovat návštěvní řády jednotlivých NP na internetových stránkách. Návštěvní řády velmi pomáhají

³⁰ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 201-203.

³¹ viz důvodová zpráva k zákonu č. 123/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

³² § 2, odst. 1, písm. d) a j) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³³ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 165 – 168.

³⁴ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2004, č. j. 10 Ca 184/20003-58.

³⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2012, č. j. 5 As 12/2011-167.

³⁶ na základě základních i bližších ochranných podmínek.

turistům a jiným návštěvníkům NP s orientací v konkrétních omezeních a zákazech na území NP.³⁷

Další odlišností NP od ostatních kategorií zvláště chráněných území je existence rady NP. Rada národního parku nevykonává státní správu a nejedná se ani o orgán ochrany přírody, její činností je pouze iniciační, poradní a konzultační k projednávání všech důležitých dokumentů ochrany přírody, řízení NP a jeho ochranného pásma. Zákon taxativně vymezuje ty dokumenty, u nichž je příslušná správa NP povinna je před schválením dohodnout s radou NP.³⁸ V případě, že při uzavírání dohody dojde k neshodě, předloží rada rozpor se svým stanoviskem Ministerstvu životního prostředí, které návrh na základě shromážděných podkladů upraví a o změně návrhu informuje radu NP. Ministerstvo životního prostředí, ale nesmí učinit takou změnu návrhu, kterou by návrh získal zcela nové znění.³⁹

Počet členů rad NP není zákonem omezen a za její členy jsou delegováni zástupci obcí, krajů a v horských oblastech zástupci Horské služby, na jejichž území se NP a jeho ochranné pásmo rozkládá. Další členy jmenuje správa NP z významných právnických a fyzických osob, jedná se zejména o osoby z oblasti lesnictví, zemědělství, obchodu a cestovního ruchu, o osoby z vědeckých a odborných pracovišť, zejména z akademie věd a veřejných vysokých škol a o jiné osoby z orgánů státní správy.⁴⁰

---

³⁷ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 205 – 207.

³⁸ Návrh zón NP, návrh klidových území NP, cesty a trasy navržené k vyhrazení v klidových územích NP a místa navržená k vyhrazení, návrh zásada péče o NP.

³⁹ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 210 a 211.

⁴⁰ STEJSKAL, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 140-141.

5 Komparace výhod a nevýhod NP a CHKO

Národní parky představují nejvyšší kategorii zvláště chráněných území, která danému území poskytuje tu největší možnou ochranu. S tím je spojené i přesvědčení, že existence NP na určitém území sebou přináší také největší spektrum omezení a zákazů určitých činností. Cílem této kapitoly je uvést a porovnat nevýhody NP a CHKO vyplývající převážně ze zákazů a omezení dle ZOPK a dále uvést výhody, které přináší existence NP oproti existenci CHKO.

5.1 Nevýhody existence NP a CHKO

Nevýhody existence NP a CHKO vyplývají především ze zákazů a omezení vyplývajících ze základních ochranných podmínek nebo z jiných ustanovení ZOPK.

5.1.1 Zákazy a omezení vyplývající ze základních ochranných podmínek

Existují dva druhy ochranných podmínek a to, základní ochranné podmínky, které jsou uvedeny v zákoně a jsou závazné pro všechny NP nebo CHKO, a bližší ochranné podmínky, které jsou uvedeny v daném vyhlášujícím právním předpise, resp. v ZOPK a týkají se jen konkrétního NP nebo CHKO. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl provádět danou komparaci omezení a zákazů jen podle základních ochranných podmínek uvedených v ZOPK platných pro NP a CHKO a dále podle dalších omezení vyplývajících především ze ZOPK

Před účinností Novely byly základní ochranné podmínky CHKO a NP velmi podobné, a to jak v dělení, tak i v samotném znění jednotlivých zákazů a omezení. Tuto podobnost bylo možné spatřit také v komentářích k ZOPK, kde byl konkrétní zákaz nebo omezení rozebráno pouze pro jednu z kategorií a v případě podobného zákazu u druhé kategorie bylo pouze odkazováno na již uvedené. Po Novele však došlo k poměrně zásadnímu rozlišení. Odlišení bylo způsobeno také díky tomu, že předmětem Novely byly pouze NP.

U některých zákazů a omezení u NP, které byly společné také na území CHKO, se přistoupilo v Novele na jinou formulaci, ale význam se podle zákonodárce změnit fakticky neměl,⁴¹ může tak docházet ke zbytečné nejednotnosti. Na jednotlivé zákazy je ale třeba pohlížet také z pohledu účelů a cílů NP nebo CHKO a tedy i v případě podobné formulace zákazů u NP a CHKO se může obsah zákazu lišit.⁴²

---

⁴¹ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 168.

⁴² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2008, č. j. 5 As 48/2006.

Základní odlišností mezi CHKO a NP je skutečnost, že zákazy a omezení pro NP se vztahují na celé území NP, resp. na celé území mimo zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí, kdežto u CHKO se jedná o zákazy a omezení, které se uplatňují na celém území CHKO, případně pouze v první zóně anebo v první a druhé zóně. Ochranný režim NP je tak již z tohoto pohledu přísnější.

V zákoně se objevují ochranné podmínky pro NP, které jsou totožné s ochrannými podmínkami CHKO. Stejně ochranné podmínky pro území NP a území CHKO ve své podstatě nastolují stejný režim ochrany přírody pro NP i CHKO. Odlišný ochranný režim je poté určován ochrannými podmínkami, které se pro danou kategorii uplatňují nad rámec stejných nebo obdobných ochranných podmínek.

Pro přehlednější orientaci v ochranných podmínkách NP a CHKO poslouží níže uvedené tabulka obsahující ve své první části ochranné podmínky, které jsou na území NP a CHKO stejné nebo obdobné a ve své druhé části ochranné podmínky, které se uplatní výhradně na území NP, čímž způsobují přísnější ochranný režim pro NP. Téměř všechny ochranné podmínky CHKO je možné podřadit nebo připodobnit k ochranným podmínkám NP. Jedinou výjimkou jsou zákaz používat otrávených návnad při výkonu myslivosti, zákaz měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany CHKO a zákaz měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o CHKO.

Zákaz odstraňovat odpady

Zákaz zneškodňovat odpady na celém území CHKO mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody se určitým způsobem shoduje se zákazem v celém NP odstraňovat odpady, které mají původ mimo území NP a dále zákaz mimo zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí odstraňovat odpady, které nemají původ v NP mimo místa vyhrazené orgánem ochrany přírody. Pojmová odlišnost zneškodňování a odstraňování odpadů byla vyvolána Novelou, kdy došlo k sladění s formulací v zákoně č. 185/2001 Sb., zákon o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. Na území CHKO je tak připuštěno na místech k tomu vyhrazených orgánem ochrany přírody zneškodňovat odpady, a to jak ty vzniklé na území CHKO tak i mimo CHKO, kdežto úprava v NP sice povoluje na zastavěných území obcí a zastavitelných plochách obcí a dále na místech vyhrazených orgánem ochrany přírody odstraňovat odpady, avšak pouze ty, které mají původ na území NP.⁴³

---

⁴³ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 165 – 189.

Obdobné ochranné podmínky pro NP i pro CHKO

NP		CHKO	
zákazy a omezení	území NP	zákazy a omezení	území CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - odstraňovat odpady, které mají původ na území národního parku; - odstraňovat odpady, které mají původ mimo území národního parku 	<ul style="list-style-type: none"> - NP dle odst. 2; - celý NP 	<ul style="list-style-type: none"> - zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody 	<ul style="list-style-type: none"> - celé CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - tábořit mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody; - rozdělovat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody 	<ul style="list-style-type: none"> - NP dle odst. 2 	<ul style="list-style-type: none"> - tábořit a rozdělovat ohně mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody 	<ul style="list-style-type: none"> - celé CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody, s výjimkou vjezdu dle § 16 odst. 2, písm. l) ZOPK. 	<ul style="list-style-type: none"> - NP dle odst. 2 	<ul style="list-style-type: none"> - vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace s výjimkou vjezdu dle § 26, odst. 1, písm. c) ZOPK 	<ul style="list-style-type: none"> - celé CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin; - vypouštět živočichy, kromě dle § 16, odst. 1, písm. i) ZOPK 	<ul style="list-style-type: none"> - NP dle odst. 2 	<ul style="list-style-type: none"> - povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů 	<ul style="list-style-type: none"> - celé CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - provádět chemický posyp cest, s výjimkou údržby silnic I. třídy 	<ul style="list-style-type: none"> - NP dle odst. 2 	<ul style="list-style-type: none"> - provádět chemický posyp cest 	<ul style="list-style-type: none"> - celé CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - používat prostředky nebo vykonávat činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů v rozporu s cíli ochrany zón národního parku nebo s režimem zón národního parku; - měnit stávající vodní režim pozemků - používat biocidy mimo budovy 	<ul style="list-style-type: none"> - NP dle odst. 2; - celý NP - NP dle odst. 2 	<ul style="list-style-type: none"> - hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie zejména dle § 26, odst. 3, písm. a) ZOPK 	<ul style="list-style-type: none"> - 1. a 2. zóna CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - používat na pozemcích mimo zahrady umělá hnojiva, kejdu, silážní šťávy nebo pozemky vápnit 	<ul style="list-style-type: none"> - NP dle odst. 2 	<ul style="list-style-type: none"> - hnojit pozemky, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady 	<ul style="list-style-type: none"> - 1. zóna CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - zavádět intenzivní chovy zvířete, jako jsou obory, farmové chovy nebo bažantnice 	<ul style="list-style-type: none"> - celý NP 	<ul style="list-style-type: none"> - zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy, bažantnice 	<ul style="list-style-type: none"> - 1. a 2. zóna CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - těžit nerosty, rašelinu nebo slatinu, kromě těžby stavebního kamene a písku pro stavby na území národního parku 	<ul style="list-style-type: none"> - celý NP 	<ul style="list-style-type: none"> - těžit nerosty a humolity 	<ul style="list-style-type: none"> - 1. zóna CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - pořádat nebo organizovat sportovní, turistické nebo jiné veřejné akce mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody 	<ul style="list-style-type: none"> - NP dle odst. 2 	<ul style="list-style-type: none"> - pořádat soutěže na jízdách kolech mimo silnice, místní komunikace dle § 26 odst. 3, písm. c) ZOPK; - pořádat automobilové a motocyklové soutěže 	<ul style="list-style-type: none"> - 1. a 2. zóna CHKO; - celé CHKO
<ul style="list-style-type: none"> - umísťovat, povolovat nebo provádět stavby, mimo staveb nevyžadujících územní rozhodnutí nebo územní souhlas a pro účely dle § 16, odst. 2, písm. b) ZOPK 	<ul style="list-style-type: none"> - NP dle odst. 2 	<ul style="list-style-type: none"> - umísťovat a povolovat nové stavby; - stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály 	<ul style="list-style-type: none"> - 1. zóna CHKO; - celé CHKO

	- odstraňovat svrchní vrstvu půdy nebo provádět terénní úpravy, mimo staveb nevyžadujících územní rozhodnutí nebo územní souhlas a pro účely dle § 16, odst. 2, písm. c) ZOPK	- NP dle odst. 2	- povolovat a měnit využití území	- 1. zóna CHKO
Ochranné podmínky platné pouze na území NP	- umisťovat nebo povolovat důlní díla dle § 16, odst. 1, písm. a) ZOPK	- celý NP		
	- vymezovat nové průmyslové zóny	- celý NP		
	- stanovovat průzkumná území	- celý NP		
	- umisťovat světelné zdroje mimo uzavřené objekty dle § 16, odst. 1, písm. j) ZOPK	- celý NP		
	- provádět ohňostroje nebo používat zábavní pyrotechniku	- celý NP		
	- létat v rozporu s podmínkami stanovenými v opatření obecné povahy vydaném podle jiného právního předpisu dle § 16, odst. 1, písm. l) ZOPK	- celý NP		
	- povolovat nebo provádět geologické práce	- NP dle odst. 2		
	- sbírat nerosty, rostliny nebo odchyťovat živočichy, s výjimkami dle § 16, odst. 2, písm. e) ZOPK	- NP dle odst. 2		
	- vysévat nebo vysazovat rostliny mimo zahrady dle § 16, odst. 2, písm. g) ZOPK	- NP dle odst. 2		
	- skladovat pohonné hmoty nebo chemické přípravky mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody na časově omezené období	- NP dle odst. 2		
	- upravovat přirozená koryta vodních toků nebo odstraňovat z přirozených koryt vodních toků splaveniny nebo jiné přirozeně vzniklé překážky dle § 16, odst. 2, písm. k) ZOPK	- NP dle odst. 2		
	- jezdit na kole nebo na koni mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody, s výjimkami dle § 16, odst. 2, písm. m) ZOPK	- NP dle odst. 2		
	- provozovat horolezecké sporty, splouvání vodních toků nebo jiné vodní sporty dle § 16, odst. 2, písm. n)	- NP dle odst. 2		
	- provozovat volný nebo stánkový prodej mimo budovy	- NP dle odst. 2		
- provozovat letadla způsobilá létat bez pilota nebo modely letadel	- NP dle odst. 2			

Zákaz tábořit a rozdělávat ohně

Dalším podobným zákazem na území CHKO a NP je zákaz tábořit a rozdělávat ohně. K tomuto omezení je třeba dodat, že zákaz rozdělávání ohně se podle § 20 odst. 1 písm. k), odst. 2 LesZ vztahuje také na les a na pásmo ve vzdálenosti 50 metrů od lesa, bez potřeby existence zvláště chráněného území. V případě CHKO jsou tyto zákazy obsaženy v rámci jedné ochranné podmínky, u NP došlo Novelou k rozdělení na dvě samostatné ochranné podmínky⁴⁴ Na území CHKO lze tábořit a rozdělávat ohně pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody. Orgány ochrany přírody tak musí vydat konkrétní rozhodnutí, které se bude vztahovat na konkrétní místo a na konkrétní okruh osob, kdežto v případě NP jsou tato místa určena opatřením obecné povahy.⁴⁵

Zákaz vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly

Zákaz vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytným přívěsy mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu přírody je obsažen v ochranných podmínkách u obou zvláště chráněných území, s tím rozdílem, že u CHKO se tento zákaz uplatňuje na celém jeho území a v NP na celém území mimo zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí. V obou případech ZOPK stanovuje z toho zákazu výjimky pro určité subjekty, kdy po Novele došlo k rozšíření výčtu oprávněných subjektů ve vztahu k NP.⁴⁶

Zákaz povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů

Povolování nebo uskutečňování záměrného rozšiřování nepůvodních druhů rostlin a živočichů je na celém území CHKO i NP zakázáno. Po Novele byl sice tento zákaz pro NP pozměněn tak, že došlo k vypuštění slova živočichů, ale nově je tento zákaz v NP ve vztahu k živočichům obsažen mimo jiné v samostatné zákonné podmínce, a to v zákazu vypouštět živočichy.⁴⁷

Zákaz provádět chemický posyp cest

Na území CHKO i NP je zakázáno provádět chemický posyp cest. Po Novele došlo i v tomto případě k změně tohoto zákazu u NP, a to tak, že nově se tento zákaz nevztahuje na

---

⁴⁴ díky tomu je už naprosto zřejmé, že k naplnění podmínky není třeba kumulativní splnění obou jednání.

⁴⁵ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 165 – 189.

⁴⁶ I přesto, že ZOPK rozšiřuje výčet subjektů, neznáme to, že by došlo k povolení režimu, protože tyto subjekty jsou vázány zákonným využíváním NP ve smyslu § 15 ZOPK.

⁴⁷ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 165 – 189.

údržbu silnic první třídy a na cesty na zastavěném území a zastavitelných ploch obcí, díky čemuž je obcím na území NP umožněno snazší a modernější žití.⁴⁸

Zákaz hospodařit na pozemcích způsobem vyžadující intenzivní technologie a zákaz používat nebo vykonávat činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů

Jedna z nejvýznamnějších ochranných podmínek NP před Novelou byla obsažena v § 16 odst. 2 písm. a) ZOPK, podle níž bylo zakázáno na pozemcích na území celého NP hospodařit takovým způsobem, který vyžaduje intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému anebo nenávratně poškozovat půdní povrch. Tím se mělo na mysli udržování pozemků v kulturním stavu za pomoci nejrůznějších technických prostředků a s nimi spojených činností, které jsou natolik intenzivní, že způsobí takovou změnu v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému vedoucí přímo nebo nepřímo k zániku některé přirozené složky ekosystému⁴⁹ a v důsledku tohoto poškození nepůjde uvést fyzikální, chemické nebo biologické vlastnosti půdního povrchu přirozenou cestou do původního stavu⁵⁰. Důsledkem této ochranné podmínky byla například nemožnost budování nových odvodňovacích příkopů v lese nebo rozšiřování stávajících, nemožnost provádění přisevů trvalých travních porostů atd. S tímto omezením koresponduje omezení vztahující se k ochraně CHKO, a to konkrétně § 26 odst. 3 písm. a) ZOPK. U CHKO se tato ochranná podmínka vztahuje jen na vymezené území CHKO, a totiž na první a druhou zónu CHKO, která leží mimo zastavěné území obcí ve smyslu § 2 a § 58 StavZ. Původní znění zákazu pro NP již v ZOPK po Novele sice již není, to ale neznamená, že by tato ochranná podmínka zmizela. Došlo pouze k jejímu zobecnění a částečnému rozdělení na jednotlivé podmínky, s tím že její současnou podobu vyjadřuje ochranná podmínka obsažená v § 16 odst. 2, písm. a), doplněná o další zákazy např. zákaz měnit stávající vodní režim pozemků v § 16 odst. 1, písm. h) a § 16 odst. 2, písm. h).

Pod změnou vodního režimu lze spatřovat: *"činnosti, v jejichž důsledku dochází nebo může dojít ke změně množství či kvalitativního stavu vodních ekosystémů a biologické rozmanitosti přírodních společenstev vodních nebo vodou ovlivněných ekosystémů a biotopů"*⁵¹. Dále je tedy zachována povinnost všech osob, aby na celém území NP, a to

⁴⁸ Tamtéž, s. 189.

⁴⁹ MIKO. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 139.

⁵⁰ STEJSKAL, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 129.

⁵¹ Tamtéž, s. 131-132.

zejména mimo zastavěná území obcí zastavitelné plochy obcí prováděly pouze takové činnosti, které jsou šetrné, vhodné a slučitelné s cíli a režimy jednotlivých ochranných zón NP. Vzhledem k tomu, že ratio této ochranné podmínky zůstává stejné i po Novele, bude i nadále klíčové metodické doporučení MŽP, vydané k původnímu znění této ochranné podmínky.⁵²

Určitou odlišností CHKO a NP je zákaz, jenž u NP konkretizuje zákaz používání biocidů, tak, že se tento zákaz v případě NP vztahuje pouze na použití biocidů mimo budovy. Oproti úpravě u CHKO se tak budou moci používat chemické látky sloužící k likvidaci živočišných škůdců nebo rostlinných plevelů zcela neomezeně v rámci budov. Na tuto skutečnost nelze hledět zcela absolutně, protože i v tomto případě je nutné především sledovat cíle a režimy jednotlivých zón NP a podle toho podřídit i používání biocidů v prostorách budov.

Zákaz zavádět intenzivní chovy zvířete

Zcela totožná ochranná podmínka jak u NP, tak u CHKO je zákaz zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy a bažantice, kdy se tento zákaz uplatní na celém území NP a v případě CHKO jen pro první a druhou zónu.

Zákaz těžby

Další ochrannou podmínkou, která je pro CHKO i pro NP obdobná je zákaz těžit nerosty. Tento zákaz se na území CHKO uplatní jen na území první zóny a obsahuje v sobě také zákaz těžit humolity.⁵³ Oproti CHKO se na území NP zákaz těžby nerostů uplatní na celém území, přičemž je dále zakázáno také těžit rašelinu nebo slatinu. Určité uvolnění z tohoto zákazu lze spatřovat v tom, že na území NP je možné těžit stavební kámen a písek pro stavby na území NP. Tato výjimka, ale je dle některých názorů zbytečná, protože jak těžbu kamene, tak těžbu písku je nutné provádět důlními díly, jejichž umístování a povolování je dle § 16 odst. 1, písm. a) ZOPK na celém území NP zakázané, nehledě na obtížné ověřování skutečnosti, že vytěžený písek nebo kámen byl skutečně použit na stavby na území NP.⁵⁴

Zákaz povolovat nebo umísťovat stavby

Další podstatnou ochranou podmínkou je ochranná podmínka týkající se omezení a zákazu výstavby. Tyto zákazy a omezení jsou společností vnímány velmi citlivě a často jsou

---

⁵² Ministerstvo životního prostředí. Metodické doporučení Odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny a Odboru legislativního MŽP k uplatnění pojmu intenzivní technologie a souvisejících pojmů použitých v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů [online]. Věstník MŽP, 2013, roč. XIII, 6/2013. Dostupný na

<[https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/BE80AB5A85C10CEBC1257B8F002DD356/\\$file/Vestnik_6_2013.pdf](https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/BE80AB5A85C10CEBC1257B8F002DD356/$file/Vestnik_6_2013.pdf)>.

⁵³ přírodní látky, které vznikly rozkladem rostlinných zbytků, tj. rozkladem organických látek.

⁵⁴ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 180 – 183.

důvodem negativního postoje k existenci zvláště chráněných území. Dle ZOPK před Novelou bylo na celém území NP i CHKO zakázáno stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály, ale pro území NP byl k tomuto zákazu navíc stanoven ještě zákaz stavět také nové silnice, železnice, průmyslové stavby, elektrická vedení velmi vysokého napětí a dálkové produktovody. S tímto souvisel také zákaz umisťovat, povolovat, nebo provádět nové stavby, a to na území první zóny CHKO tak NP. Novela v tomto případě přinesla pro NP zpřísnění tohoto zákazu, a to tím způsobem, že nově se zákaz vztahuje na všechny stavby a platí pro celé území NP vyjma zastavěných území obcí a zastavitelných ploch obcí. ZOPK z tohoto zákazu výslovně stanovuje výjimku, kdy pro umístění, provedení nebo povolení nebude třeba získat výjimku dle § 43 ZOPK, a to v případech, kdy se bude jednat o stavby, které nevyžadují vydání územního rozhodnutí nebo územního souhlasu a zároveň tyto stavby budou určeny k některému taxativně vyjmenovanému účelu, jako např. k ochraně přírody, pro turistiku, obrana státu atd.

Zákaz odstraňovat svrchní vrstvu půdy nebo provádět terénní úpravy a zákaz povolovat a měnit využití území

Mezi podobné ochranné podmínky je možné zařadit také zákaz odstraňovat svrchní vrstvu půdy nebo provádět terénní úpravy, mimo staveb nevyžadujících územní rozhodnutí nebo územní souhlas v případě NP a zákaz povolovat a měnit využití území v případě CHKO. I v tomto případě je možné zákaz uplatňující se pro CHKO podřadit pod zákaz uplatňující se pro NP. Účelem obou zákazů je ochrana půdy a půdního povrchu a v případě CHKO zákaz směřuje zejména k ochraně krajinného rázu, což se svým způsobem velmi podobá. Z textace těchto ochranných podmínek v ZOPK vyplývá, že při zjišťování porušení tohoto zákazů je klíčový StavZ.⁵⁵

Zákaz pořádat a organizovat různé sportovní a jiné akce

Zákaz pořádat automobilové a motocyklové soutěže platný pro celé území CHKO včetně různých tréninkových a manifestačních jízd⁵⁶ je obsažen konkrétně pouze v ochranných podmínkách CHKO, nicméně na území NP lze tuto ochranou podmínku podřadit pod zákaz pořádat a organizovat hromadné sportovní, turistické a jiné veřejné akce, který také platí pro celé území NP. Zákaz platný na území NP byl pozměněn Novelou, čímž získal obecnější podobu a je tak možné pod tento zákaz podřadit větší druh akcí. Další změnou a jistě zpřísněním zákazu platného na území NP je skutečnost, že se nově rozlišuje mezi pořadatelem

⁵⁵ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 181.

⁵⁶ STEJSKAL, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 156.

a organizátorem akce, kdežto v případě výše uvedených zákazů uplatňujících se v CHKO bude tím, kdo zákaz porušil pouze jeho pořadatel a nikoli organizátor.⁵⁷ Bez ohledu na existenci NP nebo CHKO je však v případě, pořádání podobných akcí v lese, pořadatel sportovní hromadné akce stejně určitým způsobem omezen ve smyslu § 20 odst. 5 LesZ, kdy je povinen konání akce oznámit orgánu státní správy lesů, jinak mu může být uložena sankce až do výše 15 000 Kč.⁵⁸ Judikatura v minulosti stanovila, že veřejnou kulturní akcí pořádanou v NP v rozporu se ZOPK je i koncert konaný uvnitř horské chaty, je-li přístupný široké veřejnosti.⁵⁹ Tyto závěry se budou vztahovat i na úpravu po Novele.

Zákaz používat hnojiva a jiné látky

Další obdobnou ochrannou podmínkou pro NP a CHKO je zákaz používat hnojiva, kejdu a silážní šťávy. V případě srovnání lze po Novele nalézt určité rozdíly, a to konkrétně ty, že v případě NP je tento zákaz vymezen teritoriálně tak, že se zákaz neuplatní na zahradách, kdežto v případě CHKO se zákaz uplatní na celém území 1. zóny. Dalším rozdílem je, že v případě NP je rozšířen výčet zakázaných látek o umělá hnojiva a o zákaz vápnit pozemky. Na druhou stranu v případě CHKO je výčet zakázaných látek otevřený, a to odkazem na ostatní tekuté odpady.⁶⁰

Zákaz dalších činností souvisejících s těžbou a zákaz geologických prací

Pro území NP se uplatní ještě další zákazy v související s těžbou, a to zákaz umisťovat nebo povolovat důlní díla a stanovovat průzkumné území, které se uplatní na celém území NP, a dále také zákaz povolovat nebo provádět geologické práce, který se uplatní také na celém území NP s výjimkou zastavěných území obcí a zastavitelných ploch obcí. Z výše uvedeného je zřejmé, že vzhledem k zakazu stanovovat průzkumná území v NP se do budoucna nepočítá s vyhledáváním ani těžbou vyhrazených nerostů.⁶¹ Zákaz provádění geologických prací mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí je v ZOPK zákazem novým a vztahuje se na geologické práce, jak jsou vymezeny v zákoně č. 62/1988 Sb., zákon české národní rady o geologických pracích a Českém geologickém úřadu. Provádění geologických prací tak může mít významný ale i nepatrný dopad na území NP, přičemž při případném vydání výjimky bude vždy nutné zahájit správní řízení a vydat správní rozhodnutí. Jako vhodné se jeví alespoň to, že tento zákaz se neuplatní na zastavěných území

---

⁵⁷ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 187.

⁵⁸ DROBNÍK, Jaroslav. *Lesní zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 60.

⁵⁹ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 9. 2011, č. j. 5 Ca 170/2008-56.

⁶⁰ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 182.

⁶¹ Tatměž. s.180 – 183.

obcí na zastavitelných plochách obcí. V těchto případech tak nebude nutné získat výjimku pro provádění geologických prací, jakými mohou být například zřízení vrtané studny rodinného domu.⁶²

Zákaz vymezovat nové průmyslové zóny

Další zákaz, který není obsažen v ochranných podmínkách CHKO, je zákaz vymezovat nové průmyslové zóny v NP. Termín průmyslová zóna není legislativně vymezen, ale dle rozhodovací praxe soudů se za průmyslovou zónu považuje určitá plocha vymezená v územně plánovací dokumentaci⁶³. Zákaz vymezovat nové průmyslové zóny se tak nově týká jen území určeného pro větší počet průmyslových objektů a případ ojedinělého průmyslového objektu se posoudí dle zákazu umisťovat, povolovat a provádět nové stavby.⁶⁴

Zákaz umisťovat světelné zdroje mimo uzavřené objekty

Zákaz umisťovat světelné zdroje mimo uzavřené objekty, které směřují světelný tok nad vodorovnou rovinu procházející středem světelného zdroje na celém území NP je novým pokrokovým zákazem, který směřuje k předcházení tzv. světelného znečištění, čímž má být zajištěno přirozené prostředí pro živočichy žijící na území NP bez rušivých vlivů.⁶⁵ Ač se jedná o zákaz sledující legitimní cíl, tak je dle mého názoru podstatné, že se tento zákaz se vztahuje na celé území NP, a to bez teritoriální výjimky stanovené v § 16 odst. 2 ZOPK. Vzhledem k absenci této výjimky tak dochází k podstatnému zpřísnění ochranného režimu.

Zákaz provádět ohňostroje a zábavní pyrotechniku

Dalším novým zákazem je zákaz provádět ohňostroje a zábavní pyrotechniku. Účelem tohoto zákazu je stejně jako u předchozího zákazu zajištění nerušivého prostředí pro živočichy žijící na území NP. Tento zákaz se vztahuje na celé území NP a musí být dodržován i obcích. Byť se jedná o zákaz, který se v poslední době uplatňuje i na jiných místech než ve zvláště chráněných územích, tak se o jeho zavedení v NP veřejnost velmi zajímala. A to zejména proto, že některé horské obce v NP jsou velmi oblíbenými místy k oslavám příchodu nového roku, jehož součástí je i provádění zábavní pyrotechniky, což je některými lidmi vnímáno negativně.⁶⁶

---

⁶² Tamtéž, s. 180 – 192.

⁶³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2016, č. j. 8 As 2/2016-56 nebo rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 9. 2016, č. j. 50 A 8/2016-26.

⁶⁴ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s.165-189.

⁶⁵ Tamtéž, s. 176

⁶⁶ LÖRINCZ, Tomáš. *V Krkonoších se má znovu slavit bez zábavní pyrotechniky. Ta je v národním parku zakázaná* [online]. Liberec.rozhlas.cz. 31.12.2018 [cit. 2019-03-04]. Dostupné na: <<https://liberec.rozhlas.cz/v-krkonosich-se-ma-znovu-slavit-bez-zabavni-pyrotechniky-ta-je-v-narodnim-parku-7715230>>.

Zákaz létat v rozporu s podmínkami stanovenými v opatření obecné povahy

Zákaz létat v rozporu s podmínkami stanovenými v opatření obecné povahy je zákaz, který se v určité podobě uplatňoval již před Novelou. Novelou však došlo k jeho rozšíření, a to tak, že rozhodující podmínky budou stanoveny na základě opatření obecné povahy, které vydává Úřad pro civilní letectví. Na základě těchto podmínek může být užívání letecké prostoru nad NP částečně či úplně zakázáno.⁶⁷

Zákaz sbírání nerostů, rostlin nebo odchyťování živočichů

Dalším zákazem vztahujícím se pouze pro NP je zákaz sbírání nerostů, rostlin nebo odchyťování živočichů mimo zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí. Novela zavedla zákonné výjimky k tomuto zakazu, a to mimo běžného obhospodařování pozemků, výzkumu povoleného nebo organizovaného orgánem ochrany přírody, výkonu práva myslivosti, práva rybářství nebo práva obecného užívání lesů⁶⁸ podle jiného právního předpisu. Samotné pojmy sbírání a odchyťování jsou neurčitými pojmy, ale lze v nich spatřovat zejména činnost, které vede k odebrání rostliny nebo její části rukou nebo ručním nástrojem za účelem odnést si ji a činnost vedoucí k záměrnému omezení pohybu živočicha a k jeho následnému odebrání, a to nástroji nebo pastí, za účelem zmocnit se ho a odnést si ho.⁶⁹ Sběr plodů není v této ochranné podmínce výslovně uveden, a proto je nutné ho považovat za dovolený v rámci obecného užívání.⁷⁰ Některé činnosti však budou zakázány i na území CHKO, i když nejsou explicitně vyjádřeny ve výčtu ochranných podmínek, např. zákaz sběru rostlin má svoji obecnou obdobu v LesZ, a tak je třeba i v lese na území CHKO zakázáno sbírat rostliny způsobem, který poškozuje les.

Zákaz vysévat nebo vysazovat rostliny

Zákaz vysévat nebo vysazovat rostliny mimo zahrady s výjimkou zastavěných území obcí a zastavitelných ploch obcí a dále s výjimkou vysévání a vysazování stanovištně původních dřevin nebo místních odrůd ovocných dřevin, není z mého pohledu nijak závažně omezující, neboť k vysévání a vysazování rostlin dochází v největší míře na zahradách. Při určování zahrady lze přitom vycházet z přílohy k vyhlášce č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí, Technické podrobnosti pro správu katastru.

Zákaz skladovat pohonné hmoty nebo chemické přípravky

---

⁶⁷ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 177.

⁶⁸ § 19- 22 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁹ MIKO. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 138 – 147.

⁷⁰ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 182.

Další ochrannou podmínkou, která se uplatní pouze v NP, ale která dle mého názoru příliš neovlivní běžný chod naprosté většiny lidí je zákaz skladovat pohonné hmoty nebo chemické přípravky mimo místa vyhrazené orgánem ochrany přírody na časově omezené období. Správa NP opatřením obecné povahy vymezuje místa určená ke skladování a stanovuje způsob, rozsah a dobu trvání.⁷¹

Zákaz upravovat přirozená koryta vodních toků nebo odstraňovat z přirozených koryt vodních toků splaveniny

Zákaz upravovat přirozená koryta vodních toků nebo odstraňovat z přirozených koryt vodních toků splaveniny nebo jiné přirozeně vzniklé překážky, s výjimkou případů bezprostředního ohrožení života nebo zdraví osob nebo hrozby vzniku značných škod na majetku je zákazem platným na celém NP s výjimkou zastavěných území obcí a zastavitelných ploch obcí. Účelem této ochranné podmínky je zájem na zachování přirozeného vývoje vodních koryt a toků. V uplatnění výjimky z toho zákazu je třeba dodržet všechny znaky, a to především bezprostřednost ohrožení života nebo zdraví osob nebo hrozby vzniku značných škod na majetku. K jakékoli další, byť nepatrné změně koryt vodních toků tak bude nutné získat výjimku dle § 43 ZOPK.⁷²

Zákaz jezdit na kole nebo na koni mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody

Další ochrannou podmínkou, která se může pro veřejnost jevit jako velmi omezující je zákaz jezdit na kole nebo na koni mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody. Tento zákaz se opět nevztahuje na zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí a dále jsou v zákoně vyjmenovány výjimky vztahující se k jednotlivým osobám. Významnou výjimkou je, že se tento zákaz nevztahuje na vlastníky a nájemce nemovitých věcí v souvislosti s užíváním nemovité věci.

Zákaz provozovat horolezecké sporty, splouvání vodních toků a jiné vodní sporty

Novou ochrannou podmínkou v NP je zákaz provozovat horolezecké sporty, splouvání vodních toků a jiné vodní sporty. Za horolezecké sporty může být považována celá řada aktivit, které jsou v poslední době velmi oblíbené, a tak hrozí, že by při vysokém náporu sportovců mohlo dojít k poškození skal a okolního prostředí. Záleží tedy jen na zvážení konkrétní správy NP, zda danou aktivitu na určitém místě povolí.⁷³

---

⁷¹ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...* s. 183.

⁷² Tamtéž. s. 184.

⁷³ Tamtéž. s. 186.

Zákaz provozovat volný nebo stánkový prodej mimo budovu a zákaz provozovat letadla způsobilá létat bez pilota nebo modely letadel

Dalšími ochrannou podmínkou, která by potencionálně mohla veřejnost odrazovat od vyhlášení NP je bezpochyby zákaz provozovat volný nebo stánkový prodej mimo budovu a zákaz provozovat letadla způsobilá létat bez pilota nebo modely letadel. Oba tyto zákazy zavedla Novela a v jejich přidání lze spatřovat reakci na technický vývoj a snahu řešit problémy související se stánkovým prodejem například hromadění odpadků.

Jedinými ochrannými podmínkami, které se uplatňují dle výčtu ochranných podmínek v § 26 ZOPK jen na území CHKO a nejsou součástí ochranných podmínek NP je zákaz používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti, zákaz měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími ochrannými podmínkami CHKO a zákaz měnit současnou skladbu a plochy kultur v CHKO. Nicméně téměř všechny tyto zákazy se budou jistě uplatňovat i na území NP a to s ohledem na další ustanovení ZOPK a cíle ochrany NP. Konkrétně zákaz používat otrávených návnad při výkonu myslivosti lze vztáhnout k § 21 ZOPK. Z povahy věci je také zakázáno jakkoli jednat v rozporu s bližšími ochrannými podmínkami jednotlivých NP, neboť bližší ochranné podmínky jsou ve své podstatě speciální k základním ochranným podmínkám. Jedině v zákazu měnit současnou skladbu a plochy kultur v CHKO je možné spatřovat odlišnost CHKO od NP, která zpříšňuje režim CHKO. Důvodem této odlišnosti je odlišný předmět ochrany CHKO, a to ochrana dochovaného vzhledu a způsobu využití krajiny, která je u CHKO hlavním předmětem ochrany.⁷⁴

5.1.2 Zákazy a omezení mimo základní ochranné podmínky

Zákaz, který nevyplývá ze základních ochranných podmínek, a jenž neplatí pro CHKO je zákaz pohybovat se mimo cesty nebo trasy vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody. Tento zákaz se ale neuplatní na vlastníky a nájemce při vstupu na jejich pozemky. Tento zákaz se uplatňuje jen v klidovém území NP. Pojem cesta není právními předpisy definována, ale lze jím rozumět pozemní komunikace, stezky a pěšiny, například turistické stezky značené klubem českých turistů⁷⁵.

Další zákaz a omezení pro území NP souvisí s výkonem práva myslivosti a výkonem práva rybářství. Držitelé a uživatelé honiteb nebo uživatelé rybářských revírů jsou povinni

⁷⁴ MIKO. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 161.

⁷⁵ Tamtéž. s. 146.

udržovat nebo zlepšovat stav ekosystému NP a zachovávat nebo podporovat jejich přirozené ekologické funkce. Nově je tato povinnost explicitně vyjádřena v § 21 ZOPK, jedná se ale spíše pouze o proklamativní ustanovení, protože tato povinnost není přímo vynutitelná. Fakticky jsou myslivost a rybářství regulovány jednotlivými ochrannými podmínkami např. zákaz záměrně geograficky nepůvodní druhy zvíře, viz výše. Myslivost a rybářství tak na území NP nejsou prováděny za hospodářským a komerčním cílem, nýbrž jen za účelem zachování přírodní rovnováhy. Na rozdíl od území CHKO může být také na území NP správou NP omezen nebo vyloučen výkon práva myslivosti a rybářství, a to opatřením obecné povahy.⁷⁶ Hlavním účelem tohoto omezení je dosáhnout maximálního možného samovolného vývoje dotčeného území.⁷⁷ Na území CHKO toto omezení uplatnit nejde, ale za situace, kdy na území CHKO bude vyhlášena NPR je dle § 30 ZOPK možné vykonávat rybářské a myslivecké právo jen po předchozím souhlasu orgánu ochrany přírody.

Podle § 22 ZOPK a § 8 odst. 1 písm. c) LesZ jsou lesy na území NP zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení. Tyto lesy nejsou přednostně určeny k produkci dřeva, jejich podoba má být naopak co nejvíce přirozená, s co možná nejmenším zásahem člověka. Nakládání s lesy na v NP upravuje také § 22a, který stanoví, že vlastníci a nájemci lesů na území NP jsou v nich povinni hospodařit takovým způsobem, aby byly zachovávány nebo podporovány jejich přirozené ekologické funkce a biologická rozmanitost a dále vylučuje některé povinnosti stanovené LesZ⁷⁸. Úprava § 22 odst. 1 ZOPK je speciální k úpravě v LesZ, a tak lze ustanovení LesZ o zásazích proti škůdcům⁷⁹ použít jen se souhlasem příslušné správy NP a v jeho rozsahu⁸⁰. V souvislosti s nakládáním s lesy byl Novelou přidán

Naopak lesy na území CHKO spadají do kategorie lesů hospodářských ve smyslu § 9 LesZ, které slouží k produkci dřeva. Vlastníci lesů v NP jsou ve smyslu § 36 odst. 3 LesZ povinni strpět omezení při hospodaření v lese. Největším omezením bude omezení těžby dřeva, které přichází v úvahu pouze v případě nepředvídatelných událostí a nepředvídaných škod⁸¹ nebo ve spojení se zásahy proti škůdcům. Podle Nejvyššího správního soudu nepředstavuje omezení těžby dřevní hmoty ve významném lesním systému dle LesZ a ZOPK individuální omezení vlastnického práva ve smyslu článku 11 odst. 4 Listiny, nýbrž se jedná o přípustnou korekci výkonu vlastnického práva, aby nedocházelo nad míru stanovenou

---

⁷⁶ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 212 – 214.

⁷⁷ MIKO. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 151.

⁷⁸ pouze na pro lesy zařazené do zóny přírodní a zóny přírodě blízké.

⁷⁹ § 32 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁰ STEJSKAL, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 143-144.

⁸¹ například zásahy po vichřici.

zákonem k narušování jiných ústavně stanovených hodnot, kterými jsou obecný zájem na ochraně životního prostředí a na zachování přírodního bohatství.⁸²

Vlastníkům lesa náleží podle § 36 odst. 5 LesZ náhrada zvýšených nákladů spojených s omezením hospodaření v lese, toto ustanovení se ale nepoužije v případě lesů zvláštního určení dle § 8 odst. 1 písm. c), tedy lesů v NP nebo v NPR, kdy se použije § 58 ZOPK z důvodu speciality.⁸³

Na rozdíl od CHKO je v NP zakázáno zcizovat pozemky ve vlastnictví státu. Zákaz se vztahuje na všechny pozemky na území NP, a to i v případě, že stát nebyl vlastníkem pozemků k 1. 6. 1992.⁸⁴ Jediná výjimka přichází v úvahu pouze v případě směny pozemků z důvodu odůvodněné zájmy přírody.

5.1.3 Omezení vlastnického práva k pozemkům

Omezení vlastnického práva k pozemkům na území NP a CHKO vyplývá již z některých zákazů a omezení plynoucích ze základních ochranných podmínek. Další omezení vlastnického práva, která nejsou součástí základních ochranných podmínek, jsou obsažena v části šesté ZOPK. Jedná se o omezení vlastníků pozemků nacházejících se na zvláště chráněných územích, věc užívat (*ius utendi*) a s věcí disponovat (*ius disponendi*).⁸⁵ Většina omezení se vztahuje na vlastníky pozemků ve všech kategoriích zvláště chráněných území bez rozdílu, a proto je zbytečné se jimi v komparaci NP a CHKO více zabývat, jedná se o práva vstupu pracovníků všech orgánů ochrany přírody na soukromé pozemky při plnění úkolů vyplývajících ze ZOPK; o omezení vlastníka spočívající v umožnění přístupu široké veřejnosti do krajiny; další omezení či zákazy činností stanovené orgánem ochrany, které by mohly způsobit negativní změnu chráněné přírody; a v případech stanovených zvláštním zákonem vyvlastnit nemovitosti či práva k ní za účelem ochrany přírody a krajiny.

Rozdílná omezení v NP a CHKO jsou pouze u omezení vstupu z důvodu ochrany přírody a u předkupního práva státu na pozemky. Omezení vstupu z důvodu ochrany přírody vydává orgán ochrany přírody po projednání s dotčenými obcemi v případě, že hrozí poškozování území v NP, NPR, národních přírodních památkách nebo na území první zóny CHKO, a to jen tam, kde stejný zákaz nevyplývá již ze zákona. Zároveň se omezení vstupu, stejně jako jiná omezení vstupu vyplývající ze zákona, týká pouze nevlastníků pozemků a nikoli

---

⁸² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2009, sp. zn. 25 Cdo 193/2007.

⁸³ KOCOUREK, Tomáš. Právní povaha náhrady za hospodaření v lese. *Právní rozhledy*, 2009, 11/2009. s. 386.

⁸⁴ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 225, 226.

⁸⁵ BALOUNOVÁ, Jana. Chráněná území jako institut omezující vlastnické právo. *Právní rozhledy*, 6/2018. s. 197.

vlastníků či nájemců. Omezení či úplný zákaz vstupu může být vyhlášen i pro celé území NP, kdežto v případě CHKO pouze pro první zónu. Je však nutné dodat, že omezení vstupu může být i na území CHKO širší, a to v případě, že se na území CHKO budou vyskytovat NPR nebo národní přírodní památky. V případě zřízení konkrétního NP může být uvedeno, že případný zákaz vstupu by se netýkal občanů obcí, jejichž katastrální území tvoří území NP.⁸⁶

Vlastníci nezastavěných pozemků ležící mimo sídelní útvary na území NP jsou v případě prodeje povinni přednostně nabídnout tyto pozemky orgánu ochrany přírody. A až v případě, že o ně orgán ochrany přírody neprojeví do šedesáti dnů písemně závazný zájem, mohou jej vlastníci prodat někomu jinému. Podle mého názoru se jedná o velmi významné omezení, které vlastníka zbavuje schopnosti plánovat a realizovat investice týkající se jeho vlastnictví a uvádí ho do nejistoty, zda stát předkupní právo využije či ne. Smyslem tohoto omezení je snaha státu být, v co největším rozsahu vlastníkem pozemků na území NP, čímž by se zabezpečilo dodržování všech ochranných podmínek. Státní vlastnictví však tento efekt samo od sebe nezajišťuje.⁸⁷ Podle Tomáše Kocourka se jedná o omezení vlastnického práva, které by neprošlo v rámci testu proporcionality přes prvek potřebnosti, jelikož stát má k dispozici mnohem šetrnější nástroje zajišťující ochranu těchto mimořádně chráněných složek přírody a z tohoto důvodu by mělo být *de lege ferenda* zrušeno a nahrazeno např. programem dobrovolného prodeje pozemků státu⁸⁸.

Jako u omezení vstupu se může i předkupní právo vztahovat na určité území CHKO, a to v případě, že na se na území CHKO nacházejí NPR, národní přírodní památky nebo se jedná o pozemek související s jeskyněmi ležící mimo sídelní útvary (tj. pozemek nad jeskyněmi nebo pozemek, na němž se nacházejí přírodní jevy související s jeskyněmi ve smyslu § 10 odst. 4 ZOPK).⁸⁹

5.1.4 Závazná stanoviska k některým činnostem

Na území NP a CHKO zákon v § 44 ZOPK taxativně vyjmenovává činnosti,⁹⁰ ke kterým je třeba vydání závazného stanoviska dle § 149 SpŘ orgánem ochrany přírody příslušným ke

---

⁸⁶ *Křivoklátsko národním parkem? (Ekolist)*. Ministerstvo životního prostředí: Tiskové zprávy [online]. Praha: D. Patrovská a M. Mach Ondřej, 2009 [cit. 2019-12-04]. Dostupné na: <https://www.mzp.cz/cz/articles_ekolist091005krivoklatsko>.

⁸⁷ BALOUNOVÁ, Jana. Chráněná území jako institut omezující vlastnické právo. *Právní rozhledy*, 6/2018. s. 197

⁸⁸ KOCOUREK, Tomáš. Omezení vlastnického práva z důvodu ochrany životního prostředí. *Právní rozhledy*, 6/2010. s. 195.

⁸⁹ MIKO. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 258.

⁹⁰ umisťování, provádění, užívání a odstraňování staveb, změny staveb a změny jejich užívání, provádění terénních úprav, nakládání s vodami, některé zásahy do vodních toků, výsadba dřevin v záplavových územích a další činnosti povolované vodoprávním orgánem.

správě daného NP či CHKO. V závazném stanovisku orgán ochrany přírody zhodnotí, zda zamýšlený záměr není v rozporu s cíli a účelem ZOPK, s cíli a účelem zvláště chráněných území a zda zamýšlený záměr neohrozí či nepoškodí přírodu a krajiny na zvláště chráněném území. Orgán ochrany přírody také může v závazném stanovisku určit konkrétní podmínky pro výkon dané činnosti. Jelikož se jedná o závazné stanovisko, je jeho obsah závazný pro výrokovou část konečného rozhodnutí příslušného správního orgánu.⁹¹

V případě uvedených činností na území bude třeba získat závazné stanovisko vždy. V případě CHKO však zákon stanoví dvě výjimky, kdy není k taxativně uvedeným záměrům na území CHKO třeba vydávat závazné stanovisko. Jedná o situaci, kdy se má záměr provést v zastavěném území obce ve čtvrté zóně CHKO nebo v zastavěném území města, které se nachází na území CHKO. Podmínka zastavěného území je tak pro obě výjimky totožná.⁹² V prvním případě se však musí jednat o území obce ve čtvrté zóně CHKO, kdežto ve druhém případě o území obce se statutem města nacházejícím se v jakékoli zóně CHKO.

5.2 Výhody existence NP a CHKO

Vedle zmíněných zákazů a omezení sebou přináší existence NP a CHKO i určité výhody. Ze strany podporovatelů existence NP je argumentováno těmito výhodami, které podle nich zastání omezení vyplývající z existence NP.

5.2.1 Ochrana přírody

Význam NP anebo CHKO je pro ochranu přírody neoddiskutovatelný, neboť ochrana přírody je elementárním smyslem jejich existence. Nicméně je velmi složité jednoznačně určit, která z těchto kategorií zvláště chráněných území je pro ochranu přírody lepší. Důvodem je skutečnost, že smyslem existence a hlavním cílem ochrany jsou rozličné hodnoty. Hlavní cíle ochrany a účely existence NP a CHKO byly blíže popsány v kapitole 3 respektive v kapitole 4, jednoduše lze však říci, že hlavním smyslem existence NP je zachování a nastolení přirozeného vývoje určitého území s minimálními zásahy člověka, kdežto v případě CHKO je tímto cílem jednoduše zachování a ochrana krajiny a významného krajinného rázu na rozsáhlém území, přičemž se počítá i s určitými zásahy člověka ba naopak některé zásahy člověka jsou samy chráněny rámci CHKO.

---

⁹¹ STEJSKAL, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 218-220.

⁹² definice zastavěného území je obsažena v § 2 odst. 1 písm. d) a § 58 an. zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Obecné porovnání je tak velmi složité až nemožné a bude záležet spíše na posouzení v konkrétních případech. Snaha o přirozené prostředí na území NP tak může vést až k situaci, že bude nutné určitý druh živočichů, který se sice na daném území vyskytuje již mnoho let, ale je nepůvodním živočichem, úplně zlikvidovat. Jako příklad je možné uvést debatu týkající se výskytu nepůvodních kamzíků v Jeseníkách a jejich případná likvidace v případě vyhlášení NP Jeseníky.⁹³ Další kauzou na toto téma je kůrovec a případné řešení kůrovcové kalamity. Téma kůrovcová kalamita je velmi ožehavá hlavně v souvislosti s NP Šumava a s bezzásahovými zónami, jenž mají podporovat přirozený vývoj ekosystému. V souladu s hlavním cílem NP a zachováním přirozenosti přírody jsou lesy ponechány, aby se s kůrovcem vyrovnali samy, to je na jednu stranu z řad ochránců přírody velmi podporováno a chváleno⁹⁴, ale na druhou stranu je toto počínání chápáno jako nezodpovědné, a to zejména k argumentům, že dochází k nadměrnému rozmnožování a rozšiřování kůrovce i do lesů mimo NP a tím ke vzniku velkých škod.⁹⁵

Absence cíle zachování přirozenosti jako hlavního smyslu CHKO pak zase může způsobit to, že za několik let nebude v naší zemi již žádné lokality, o kterých bychom mohli říci, že jsou přirozeně se vyvíjejícími ekosystémy, což by byla z pohledu ochrany přírody velká škoda. Tyto obavy se zhmotňují zejména se snahou některých developerů vytěžit turisticky oblíbené chráněná území jen za účelem zisku bez ohledu na negativní dopady na přírodu.

Vzhledem k přísné ochraně NP je pro obyvatele zaručené zdravé a příznivé životní prostředí, které se bude projevovat na jejich zdravotním stavu. Současně může být zchovalá příroda NP skvělá pro odpočinek a regeneraci nejen místních obyvatel. Zřízení nových NP by tak měly prosazovat i samotné obce vzhledem k jejich povinnosti vyplývající z § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení, ve znění pozdějších předpisů, spočívající v péči o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a současně by se obce měly zasadit o ochranu životního prostředí, která je dle judikatury veřejným zájmem.⁹⁶

---

⁹³ *Bude v Jeseníkách národní park, nebo kamzíci?* [online]. 2011 [cit. 2019-04-16]. Dostupné na: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1264968-bude-v-jesenikach-narodni-park-nebo-kamzici>>.

⁹⁴ VODRÁŽKA, Filip. *Problém s kůrovcem má člověk, ne příroda. Lesy se obnoví samy, zni z Šumavy* [online]. Seznamzpravy.cz, 16. 6. 2018 [cit. 2019-04-17]. Dostupné na: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/problem-s-kurovcem-ma-clovek-ne-priroda-lesy-se-obnovi-samy-zni-z-sumavy-48830>>.

⁹⁵ KUNŠTĚK, Martin. *Kůrovec žere celé Česko. Šumava je jeho chovná stanice, volá o pomoc zkušený lesák* [online]. parlamentnilisty.cz, 16. 6. 2018 [cit. 2019-04-17]. Dostupné na: <<https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Kurovec-zere-cele-Cesko-Sumava-je-jeho-chovna-stanice-vola-o-pomoc-zkuseny-lesak-557648>>.

⁹⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 9. 10. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 15/96, nebo nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03.

Dalším výhodou ve vztahu k ochraně přírody je výchovná, vzdělávací a osvětová funkce NP a CHKO. V tomto směru je opět velmi těžké jednoznačně určit, které z těchto kategorií zvláště chráněných území je výhodnější. Určitým ukazatelem však může být aktivita samotných NP a CHKO v oblasti pořádání nejrůznějších vzdělávacích a osvětových akcí pro širokou veřejnost. Dle údajů z roků 2008 a 2011 bylo v NP Krkonoše uspořádáno celkem 672 akcí, které navštívilo 17 642 návštěvníků, v NP České Švýcarsko bylo uspořádáno 136 akcí, které navštívilo 3 383 návštěvníků oproti CHKO Jeseníky, kde se ve stejném období uspořádalo pouze 33 akcí s celkovým počtem 1 100 návštěvníků.⁹⁷

5.2.2 NP a CHKO jako značka

Argument "národní park je skvělá značka" je asi nejčastěji používaným argumentem všech příznivců NP. Jinými slovy se dá říci, že NP jsou něco extra, něco výjimečného a něco co sebou přináší spousta dalších pozitiv oproti konkurenci, v tomto případě oproti CHKO.

Národní parky jsou celosvětově chápány jako území, která představují nejcenější přírodní a krajinné bohatství. Je ale třeba dodat, že neexistuje žádná mezinárodní úmluva nebo jiný předpis, kterým by přímo určoval, které území se za NP považuje a může být jako NP označeno, a které území už na toto prvotřídní označení nedosáhne. Mezinárodní svaz ochrany přírody sice vydal kategorizaci chráněných území, kdy II. kategorie je označena jako National park, tedy národní park⁹⁸, ale záleží na konkrétním státu, jestli se této kategorizaci podřídí nebo nikoli.⁹⁹ V konečném důsledku tak fakticky v různých částech světa označení národní park může mít odlišnou váhu.¹⁰⁰

Exkluzivita NP spočívá v jeho jedinečnosti, v České republice v současné době existují pouze čtyři NP oproti 26 CHKO, a podobná situace panuje i jinde ve světě. Další věcí, která nepochybně zvyšuje atraktivitu NP oproti jiným chráněným územím je také fakt, že označení národní park je ve své podstatě mezinárodním pojmem a do angličtiny se překládá jednoduše jako „national park“, to má dle mého názoru velký vliv například na návštěvnost turistů ze zahraničí a obecně na zvýšený zájem o tato chráněná území.

Všechny tyto skutečnosti způsobují, že označení NP je srozumitelnou značkou, a to jak na tuzemské úrovni, tak na úrovni mezinárodní, a to dává místním obcím a jejím obyvatelům

---

⁹⁷ Tabulka rozdílů NP a CHKO [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné na: <<https://www.npjeseniky.info/narodni-park-jeseniky/tabulka-rozdilu-np-a-chko/>>.

⁹⁸ DUDLEY, Nigel (Ed.). *Guidelines for applying protected area management categories*. Gland: Switzerland: IUCN, 2008. s. 16.

⁹⁹ PELC, František. Národní parky ve světě. *Ochrana přírody* [online]. 2013, 21. 6. 2013, 2013(2) [cit. 2019-01-15]. Dostupné na: <<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/mezinarodni-ochrana-prirody/narodni-parky-ve-svete/>>.

¹⁰⁰ Protected areas in Europe – An overview. Luxembourg: Publ. Office of the European Union, 2012. s. 50-57.

příležitost využít výhod, které z toho mohou plynout. Mezi tyto výhody lze zařadit bezpochyby nové ekonomické a podnikatelské příležitosti, nová pracovní místa, možnost využití speciálních dotačních programů a možnost šíření osvěty ochrany přírody, kterým se budu podrobněji věnovat níže. Tyto pozitivní důsledky však existence NP nepřináší sama od sebe, ale je nutné jít jim naproti.

5.2.3 Dotace z veřejných zdrojů

Skutečnost, že se subjekt ucházející se o dotace z veřejných zdrojů nachází v NP nebo v jeho ochranném pásmu nebo v CHKO sebou přináší velkou výhodu v možnosti získání dotací z tuzemských nebo evropských veřejných financí.

Ministerstvo životního prostředí pravidelně vypisuje dotační programy pro obce a jiné subjekty nacházející se v NP a v CHKO. Díky dotacím se mohou obce například držet ráz vesnické zástavby, získávat finance na vyhotovení územního plánu, zkrášlovat veřejné prostranství a komunikace, revitalizovat rybníky, budovat solární veřejné osvětlení a tím zlepšovat kvalitu místních obyvatel a přilákat turisty. Od roku 2010 do roku 2017 byly vyhlášeny čtyři dotační programy, do nichž se mohli o dotace přihlašovat obce v NP a další subjekty. Z těchto dotačních programů bylo financováno 124 projektů, mezi nimi například rekonstrukce čistírny odpadních vod v obci Labská stráň za 1,3 milionu korun. Celková hodnota investic od roku 2010 do rozvoje obcí v NP, pak dosahovala téměř jedné miliardu korun.¹⁰¹

Jedním z posledních dotačních programů, které Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo je: Výzva č. 15/2017: Podpora obcí v NP. Jedná se o výzvu, která umožňovala od 1. 9. 2017 do 21. 12. 2018 obcím a správám NP zažádat o dotaci. Alokace pro tento dotační program činila sto milionů korun, které jsou financovány Ministerstvem životního prostředí spolu se Státním fondem životního prostředí ČR. Podmínkou pro získání dotace bylo, že žadatel musel mít sídlo v obci, jejíž katastrální území zasahuje do území NP. O dotace mohou žádat obce svazky obcí, z nichž alespoň jedna obce musí splňovat výše uvedenou podmínku, příspěvkové organizace územních samosprávných celků, obecně prospěšné společnosti a spolky, nadace a nadační fondy a školy a školská zařízení. Dotace mohli být poskytnuty na modernizaci infrastruktury a vybavenost obcí, na snížení světelného znečištění, na zpracování rozvojových dokumentů a studií, na podporu informačních center orientovaných na NP, na programy vzdělávání a osvěty v oblastech životního prostředí a kofinancování podpořených projektů v

---

¹⁰¹ Podpora pro obce v národních parcích [online]. Smocr.cz [online]. 20. 2. 2017 [cit. 2019-04-27]. Dostupné na: <<http://www.smocr.cz/cz/oblasti-cinnosti/zivotni-prostredi/podpora-pro-obce-v-narodnich-parcich.aspx>>.

rámci Operačního programu Životního prostředí (dále jen „OPŽP“) 2014-2020. Dotace tak mohli být použity například na vybudování nebo opravu nových cest a chodníků, k nákupu laviček, odpadkových košů, informačních tabulí, k výměně veřejného osvětlení, k modernizaci a dovybavení informačního centra a k dalším projektům. Výše dotace se pohybuje od deseti tisíc korun do dvou milionů korun s tím, že maximální výše podpory na jeden projekt činí 85% z celkových způsobilých výdajů.¹⁰² Další dotační program odstartoval 3. 12. 2018 s alokací sto milionů korun.

Kromě financování dotacemi od Ministerstva životního prostředí a Státního fondu životního prostředí ČR, mají obce nacházející se v NP nebo obce nacházející ochranném pásmu NP možnost získat také finanční prostředky z evropských fondů. Tyto obce mají k dotacím z evropských fondů přednostní přístup. Na projekty v určitých oblastech mají obce 10 % bonifikaci oproti jiným obcím a toto bodové zhodnocení jim získání dotací velmi usnadňuje. Jedná se zejména o projekty týkající se návštěvnické infrastruktury, vodních toků a kanalizací a vodovodů.¹⁰³

Z výše uvedených skutečností je zřejmé, že státní podpora je jak pro obce v NP tak pro obce těsně sousedícími s NP poměrně dost vysoká a stát se těmto obcím bude snažit pomáhat i do budoucna. Trend navyšování poskytovaných dotací je patrný i z toho, že při posledních vyhlášených dotačních programech se zvýšila celková alokace finančních prostředků z padesáti milionů korun českých na sto milionů korun českých, dále u následujícího dotačního programu dojde k rozšíření dotační výzvy, a to tak, že jednotliví zájemci budou moci požádat o libovolný počet žádostí a celková dotace pro jednoho žadatele se může vyšplhat až na pět milionů korun českých.¹⁰⁴

To, že finanční prostředky poskytované obcím v NP jsou opravdu znatelné a značně zlepšují život v obci svědčí i rozhovor s bývalým starostou města Krásná Lípa, které se stalo sídlem Správy Národního parku České Švýcarsko, k příležitosti deseti let od vzniku Národního parku České Švýcarsko. Podle něj obec Krásná Lípa těžila s faktu, že má být vyhlášen NP již před samotným vyhlášením Národního parku České Švýcarsko a získala tak dotace ve výši čtyřicet milionů korun na rozvod plynu a kotelen. V prvních deseti letech existence NP poté došlo v obci k výstavbě čistírny odpadních vod a nové kanalizační sítě v hodnotě cca sto milionů korun českých. Dále byly díky dotacím podpořeny i další projekty,

---

¹⁰² *Výzva č. 15/2017: Podpora obcí v národních parcích* [online]. 29. 8.2017 [cit. 2019-04-27]. Dostupné na: <<https://www.narodniprogramzp.cz/nabidka-dotaci/detail-vyzvy/?id=40>>.

¹⁰³ *Podpora pro obce v národních parcích* [online]. Smocr.cz [online]. 20. 2. 2017 [cit. 2019-04-27]. Dostupné na: <<http://www.smocr.cz/cz/oblasti-cinnosti/zivotni-prostredi/podpora-pro-obce-v-narodnich-parcich.aspx>>.

¹⁰⁴ *Obce v národních parcích mají další šanci investovat do svého rozvoje, MŽP je podpoří 100 miliony* [online]. 2018 [cit. 2019-04-10]. Dostupné na: <https://www.mzp.cz/cz/news_181019_vyzva>.

jako revitalizace rybníka, obnova dvanáctihektarového parku, ploch zeleně a hřbitova v celkové hodnotě dvě stě milionů korun. Z evropských dotací bylo financováno několik projektů zaměřených na podporu turismu a města, a to Dům Českého Švýcarska s návštěvnickým střediskem, vlastivědnou expozicí a se vzdělávacím centrem, v hodnotě sto sedmdesát milionů korun a došlo k obnově náměstí v celkové hodnotě třicet sedm milionů korun.

Na druhou stranu je třeba přihlídnout také ke skutečnosti, že i existence CHKO přináší možnost získání různých dotací. V minulosti se jednalo zejména o dotační výzvy OPŽP, například pro financování prací souvisejících s udržováním vody v krajině. Jednou z posledních dotačních výzev v roce 2018 pro obce nacházející na území CHKO, které mají méně než jedno sto tisíc obyvatel, byla dotační výzva na snížení tzv. světelného smogu. Obce tak mohli získat až dva miliony korun na rekonstrukci veřejného osvětlení.¹⁰⁵

Dotační zvýhodnění subjektů na území CHKO je jistě nezanedbatelné, ale ve většině případů je stejné nebo alespoň obdobné zvýhodnění poskytováno také subjektům v rámci NP, případně i dalších kategorií chráněných území. Jako příklad lze uvést současnou dotační výzvu č. 129 OPŽP, jejímž cílem je zajištění potřebné péče o předměty ochrany na národně významných chráněných územích resp. zajišťování péče o NP, CHKO, NPR, národní přírodní památky a jejich ochranná pásma.¹⁰⁶ V případě srovnání dotačního zvýhodnění mezi NP CHKO by tak pomyslná mísa vah určitě převážila na stranu NP.

5.2.4 Ekonomika a cestovní ruch

Vzhledem k různorodosti NP a CHKO je obtížné a možná až nemožné přesně porovnat ekonomické zvýhodnění jedné z těchto kategorií. Velkou hraje poloha daného místa, rozloha, dostupnost, infrastruktura a snaha místních obyvatel.

Jak již bylo výše uvedeno jakákoli činnost na území NP musí být prováděna s ohledem na cíle ochrany NP, a tak se na území NP nedá příliš počítat s příjmy z těžby dřeva případně z dalších podobných hospodářských činností. Tyto činnosti však nejsou zcela vyloučeny na území CHKO, a tak je v tomto pohledu CHKO oproti NP zvýhodněno. Tato skutečnost je z pohledu veřejnosti dosti zásadní, protože omezení či případné zakázání těchto činností by sebou mohlo přinést snížení počtu pracovních míst v těchto odvětvích.

---

¹⁰⁵ *Miliony obcím na nové šetrné lampy, startují dotace na výměnu veřejného osvětlení* [online]. 2018 [cit. 2019-04-10]. Dostupné na: <https://www.mzp.cz/cz/news_180828_obce>.

¹⁰⁶ *129. výzva* [online]. 2018 [cit. 2019-04-10]. Dostupné na: <<https://www.opzp.cz/nabidka-dotaci/detail-vyzvy/?id=140>>.

I přes fakt, že na území NP nemůžou být provozována některé činnosti, čímž by se zvýšila nezaměstnanost a celkově by se tak mohla zhoršit ekonomická situace v dané lokalitě, může existence NP přispět k prosperitě daného území v jiných oblastech, které budou ve svém důsledku zmíněná omezení kompenzovat a případně je převáží. Velkým ekonomickým přínosem pro NP může být zejména turismus. V poslední době je velmi oblíbený například tzv. ekoturismus, tedy turistika s cílem poznávat a obdivovat přírodu a napomáhat k jejímu zachování.¹⁰⁷ Musí být však dbáno na to, aby se míra návštěvnosti daného NP přizpůsobila potřebám a ochraně konkrétního NP a nedocházelo potom opačnému efektu vzhledem k nákladům na úklid apod. I přes riziko přelidnění tvoří příjmy z cestovního ruchu pro místní obyvatele největší podíl, a to zejména díky poptávce po ubytování, restauračních službách, prodeji suvenýrů apod. Poptávka po těchto službách poté naopak nezaměstnanost podstatně snižuje a přispívá k růstu prosperity celé lokality. Jako příklad je možné uvést odhadovanou návštěvnost na některých sledovaných místech v NP Šumava od ledna 2018 do října 2018, a to 1,2 milionu návštěvníků. Dalším příkladem ekonomické prospěchu ochrany přírody formou NP v dané lokalitě ukazuje studie ekonomických dopadů rozdílné péče o NP Šumava, která byla zpracovaná v prosinci 2013 společností EFTEC (Economics for the Environment Consultancy) pro Centrum výzkumu globální změny Akademie věd ČR. Podle údajů z této studie 2 miliony návštěvníku utratí každý rok průměrně okolo 1,87 miliardy korun, přičemž ale celkový ekonomický přínos NP Šumava pro celou lokalitu dosahuje 44 miliard korun. Tato studie, jenž byla připravena za účelem porovnání různých ekonomických výsledků tří odlišných scénářů péče o Národní park Šumava, jasně ukazuje, že i v případě velmi silné ochrany přírody a omezení některých činností v NP, může mít existence NP velký ekonomický přínos.¹⁰⁸

Dalším zajímavým ukazatelem jsou statistiky, které jsou obsažena v dokumentu vydaném hnutím DUHA v roce 2014. Z těchto dat je zřejmé, že existence NP Šumava přináší obcím a jejich obyvatelům ekonomický přínos v podobě vyšší průměrné mzdy, která byla na území NP téměř dvojnásobně vyšší než byl krajský průměr a dále také v podobě nižší nezaměstnanosti, která byla dokonce nižší tehdejší celostátní průměr.¹⁰⁹

---

¹⁰⁷ SVOBODOVÁ, Petra. Ekoturismu – případová studie českých a britských společností poskytujících služby v ekologickém cestovním ruchu [online]. Brno, 2014 [12. 4. 2019]. Dostupné na <https://is.muni.cz/th/nlh8h/Svobodova_Petra_DP.pdf>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Bohuslav Binka. s. 12-13.

¹⁰⁸ DICKIE, Ian, WHITELEY, Guy, KINDLMANN, Pavel, KŘENOVÁ, Zdena, BLÁHA, Jaromír. *An outline of economic impacts of management options for Šumava National Park* [online]. European Journal of Environmental Sciences [online] 19. 6. 2016 [cit. 15. 3. 2019]. Dostupné na <<http://ejes.cz/index.php/ejes/article/view/153>>.

¹⁰⁹ Je opravdu národní park pro šumavské obce přítěží? Statistika ukazuje pravý opak. *Hnutí DUHA* [online]. 2014, 2014 [cit. 2019-04-16]. Dostupné na:

Při porovnávání ekonomických přínosů v NP a CHKO je důležité také zmínit možnosti, které sebou přináší samotná existence NP nebo CHKO, a to zejména s ohledem na potřebu spravovat chráněná území. Zajímavé rozdíly je možné vidět v případě porovnání některých NP a CHKO Jeseníky na základě údajů z výročních zpráv NP Krkonoše, NP České Švýcarsko a CHKO Jeseníky za rok 2008 a 2011. I přesto, že rozloha CHKO Jeseníky je více než dvojnásobně větší než rozloha NP Krkonoše a téměř desetkrát větší než rozloha NP České Švýcarsko, tak CHKO Jeseníky celkově zaměstnávalo pouze 17 zaměstnanců oproti 50 v případě Českého Švýcarska, resp. 270 v případě NP Krkonoše. Zajímavý je i údaj o počtu zaměstnanců určených pro spolupráci s veřejností, kdy v případě NP Krkonoše se jedná o několik desítek zaměstnanců, v případě NP České Švýcarsko o pět zaměstnanců a v případě CHKO Jeseníky pouze o jednoho zaměstnance na poloviční úvazek. Velmi rozdílná je také návštěvnost infocenter daných chráněných území, a to v případě NP Krkonoše se jednalo o 259 324 osob, v případě NP České Švýcarsko o 43 828 osob a v případě CHKO Jeseníky se tento údaj minimální návštěvnost ani nesleduje.¹¹⁰

Pohled na existenci NP a CHKO ve vztahu k ekonomice a prosperitě dané lokality tak může být dvojitý. Jednak je možné v existenci NP vidět pouze negativa zejména vzhledem k tomu, že na takovém území jsou některé hospodářské a průmyslové činnosti omezeny či případně zakázány. V případě CHKO jsou však možné. Naopak z druhého pohledu může být existence NP velmi dobře využita. Zásadním aspektem ve skutečném ekonomickém přínosu nebo nevýhody tak vždy bude určitá přizpůsobivost místních obyvatel na danou situaci k využití všech možností, které sebou existence NP přináší.

<http://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2014/10/je_opravdu_narodni_park_pro_sumavske_obce_pritezi.pdf>.

¹¹⁰ Tabulka rozdílů NP a CHKO [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné na: <<https://www.npjeseniky.info/narodni-park-jeseniky/tabulka-rozdilu-np-a-chko/>>.

6 Rozpor s ústavně zaručenými právy

Vzhledem k tomu, že existence NP zpřísňuje oproti CHKO ochranný režim, tím že přináší další zákazy a omezení, tak přichází v úvahu, zda tyto zákazy a omezení nezasahují do ústavně zaručených práv občanů a podnikatelů.

Možnými ústavně zaručenými právy, které by mohly být případně existencí NP zasaženy jsou především právo vlastnit majetek dle čl. 11 Listiny, právo podnikat dle čl. 26 odst. 1 Listiny a právo na svobodu pohybu dle čl. 14 odst. 1 Listiny. Na druhé straně ale stojí ústavně zaručená práva, která budou vyhlášením NP naopak naplněna, a to právo na příznivé životní prostředí dle čl. 35 odst. 1 Listiny a právo na ochranu zdraví dle čl. 31 Listiny. Tyto práva tedy jsou ve vzájemné rozporu, a proto je nutné je proti sobě poměřovat v rámci testu proporcionality.¹¹¹

Smyslem vyhlášení nového NP na území stávající CHKO je posílit úroveň ochrany přírody, tak, aby byla příroda zachována a dále udržována, čímž se naplňuje ochrana příznivého životního prostředí a současně právo na ochranu zdraví. Kdyby nedošlo k vyhlášení NP, tak by v opačném případě mohlo být porušeno právo na životní prostředí a právo na ochranu zdraví.

Ústavně zaručeným právem, které bude v souvislosti se zákazy a omezeními NP nejčastěji zmiňované je právo vlastnit majetek. Mezi zákazy a omezení, které se na uplatňují pouze na území NP, a které by mohly být s tímto právem v rozporu, patří zejména: zákaz povolovat a umisťovat vodní díla, zákaz vymezovat nové průmyslové zóny, zákaz stanovovat nové průzkumná území, zákaz povolovat nebo provádět geologické práce, zákaz vysévat nebo vysazovat rostliny mimo zahrady. Dále také omezení v podobě zákonné předkupní právo státu k pozemkům.

Právo na podnikání je ve velmi úzkém vztahu s právem vlastnit majetek, a tak budou ve většině případu tyto práva v rozporu společně. Zákazy, jenž mohou být v rozporu speciálně s tímto právem, jsou: zákaz létat v rozporu s podmínkami stanovenými v opatření obecné povahy, zákaz provozovat volný nebo stánkový prodej a poté především omezení související s nemožností komerční těžby dřeva v lese a omezení komerčního lovu.

Porušení práva na svobodu projevu může být způsobeno zákazem jezdit na kole nebo na koni mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody a zákaz provozovat horolezecké sporty a splouvání vodních toků. Další porušení svobody pohybu

---

¹¹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 4. 2004, sp. zn. II. ÚS 482/02.

může spočívat v omezení pohybu v klidových územích a dále s případným zákazem vstupu do NP z důvodu ochrany přírody.

Zájem na ochraně příznivého životního prostředí je v tomto případě silnější, a tak i přes rozpor těchto zákazů s některými ústavně zaručenými právy jsou tyto zákazy a omezení přípustné a nebude se tak jednat o porušení ústavních práv. Nicméně pro větší ochranu občanů zákon současně poskytuje možnosti jak tyto zákazy a omezení ovlivnit a případně zmírnit. Jedná se o možnost zapojit se do procesu vyhlášení NP a jeho zón, do procesu přijímání zásad péče o NP a dále především o možnost udělení výjimek ze zákazu a omezení. Tyto možnosti existují v případě NP i CHKO.

6.1 Zapojení do procesu vyhlášení NP, ochranného pásma a zón NP

Před vyhlášením NP, ochranného pásma nebo vymezení zón NP je zapotřebí, aby příslušný orgán ochrany přírody nejprve zajistil zpracování návrhu na vyhlášení NP nebo jeho ochranného pásma anebo vymezení zón NP. V tomto návrhu musí být uveden vhodný způsob a rozsah ochrany území spolu s ochrannými podmínkami.

Návrh na vyhlášení NP zašle Ministerstvo životního prostředí dotčeným obcím a krajům. V případě NP doručuje Ministerstvo životního prostředí dotčeným vlastníkům nemovitostí zapsaným v katastru nemovitostí nikoli však přímo, ale formou veřejné vyhlášky, čímž může dojít ke zhoršení informovanosti konkrétních vlastníků, protože úřední desky obcí sleduje většinou jen minimum obyvatel. Stejně oznámení zveřejní Ministerstvo životního prostředí na portálu veřejné správy. Dotčené obce jsou poté povinny informovat o předložení návrhu veřejnou vyhláškou a společně s tím informovat, kde je možné se seznámit s úplným zněním návrhu, kdo je oprávněn podat proti návrhu námitky a kdy uplyne lhůta k jejich podání.

Za dotčené vlastníky nemovitostí jsou považováni vlastníci nemovitostí, jejichž nemovitosti se nacházejí na území, které má být podle návrhu nově zařazeno do první nebo druhé zóny NP nebo jehož stupeň ochrany má být podle návrhu zvýšen zařazením do takového zóny. Pro ostatní vlastníky existuje možnost zjistit toto oznámení z portálu veřejné správy. Tento postup je zaveden především ze snahy snížit administrativní a finanční zátěž¹¹². Ani v jednom případě, ale nedochází k oznamování návrhu nájemcům dotčených nemovitostí, ti jsou odkázáni na informace od pronajímatelů, resp. vlastníků nemovitostí.¹¹³

Písemné námitky proti návrhu mohou podat dotčené obce, kraje a dotčení vlastníci nemovitostí, ale dotčený vlastník nemovitosti může podat námitku jen proti takovému

¹¹² VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 297.

¹¹³ § 40 odst. 1 a 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

navrženému způsobu nebo rozsahu ochrany, kterým by byl dotčen ve výkonu svých práv nebo povinností. Námitky směřující k zásahu do práva veřejného užívání (přístup do krajiny, sbírání hub atd.) musí za své občany podat příslušná dotčená obec nebo kraj. Námitky musí být podány ve lhůtě, která činí 90 dnů od oznámení, případně od doručení veřejnou vyhláškou.

Námitky proti návrhu týkajícího se NP se podávají k Ministerstvu životního prostředí. Orgán, ke kterému byly námitky podány je povinen o těchto námitkách rozhodnout do 60 dnů od uplynutí lhůty k podání námitek. Řízení o námitkách se vede podle pravidel SpŘ, o jednotlivých námitkách vydává příslušný orgán ochrany přírody rozhodnutí, které může být rozhodnuto ve společném řízení, ovšem v současné době se preferuje rozhodování v samostatném řízení¹¹⁴. V případě, že dojde k vyhovění některým námitkám je orgán ochrany přírody povinen upravit návrh tak, aby byl v souladu s rozhodnutím o těchto námitkách, ale nesmí dojít k takové změně, která by vedla k omezení práv těch dotčených subjektů, kteří nepodali proti návrhu námitku¹¹⁵. V případě, že o některých námitkách orgán ochrany přírody rozhodne negativně, může návrh uplatnit opravné prostředky upravené ve SpŘ a případně se domáhat soudního přezkumu podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Jak bylo výše uvedeno, nájemci dotčených nemovitostí nejsou o návrhu informováni a ani nemůžou podávat písemné námitky, jejich jediná možnost je tak činit tyto kroky skrze pronajímatele.

6.2 Zapojení do přijímání zásad péče o NP

Zásady péče o NP jsou podobně jako plán péče zvláště chráněného území koncepční nástrojem práva životního prostředí, který slouží k zajištění ochrany přírody a krajiny na zvláště chráněném území. Z hlediska formy plánů péče se jedná o akt sui generis,¹¹⁶ který není závazný ani pro orgán, který ho vydal, ale v případě, že by se od něj chtěl odchýlit, může tak učinit až po důkladném zvážení možných dopadů na předmět ochrany.¹¹⁷ Novela odlišila koncepční nástroj pro NP od koncepčních nástrojů jiných zvláště chráněných územích.

Dosavadní plány péče NP vydané před Novelou jsou nadále platné, a to do doby v nich uvedené, případně nejdéle deset let od účinnosti Novelu. Zajištění vypracování zásad péče o

---

¹¹⁴ VOMÁČKA, *Zákon o ochraně přírody...*, s.297.

¹¹⁵ JIRÁSKOVÁ, Miroslava, *Pozemky ve zvláště chráněných územích* [online]. Brno, 2010 [cit. 7. 8. 2018]. Dostupné na <https://is.muni.cz/th/pyknh/Pozemky_ve_zvlaste_chranenych_uzemich.pdf>. Vedoucí práce Ivana Průchová, s. 14.

¹¹⁶ PEKÁREK, Milan. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a předpisy související: komentované znění*. Brno: Masarykova univerzita, 2000. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. s. 78.

¹¹⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2012, č. j. 5 As 12/2011-167.

NP je povinností příslušných správ NP. Při projednávání je posílená zásada transparentnosti a veřejnosti, kdy je správa NP povinna před schválením vydat se souhlasem Ministerstva životního prostředí oznámení o možnosti seznámit se s návrhem zásad péče. Toto oznámení je zveřejňováno na portálu veřejné správy a zasílá se dotčeným obcím a krajům, které mají povinnost toho oznámení zveřejnit na svých úředních deskách. K návrhu je poté možné podat do 60 dnů připomínky, které příslušná správa NP musí vypořádat a toto vypořádání uveřejnit na svých webových stránkách a na portálu veřejné správy. Po vypořádání připomínek správa NP pozmění návrh zásad péče o NP a jeho obsah následně dohodne s radou. Dohodnuté znění návrh schvaluje Ministerstvu životního prostředí, které může návrh lehce pozměnit, ale nemůže ho schválit v zcela jiném znění. Po schválení jsou zásady péče o NP uloženy v ústředním seznamu ochrany přírody a v elektronické formě na technickém nosiči dat jsou předány dotčeným obcím a krajům. Zásady péče o NP nejsou stejně jako plány péče závazné pro fyzické a právnické osoby, jelikož se jedná jen o odborný a koncepční dokument správy NP.¹¹⁸

6.3 Výjimky ze zákazů

Zákazy pro určité činnosti a zásahy na zvláště chráněném území nejsou dle ZOPK absolutní, a tak zákon připouští z těchto zákazů výjimky¹¹⁹. Musí se jednat, ale o mimořádné situace, které ze zřetele hodných důvodů připouštějí zmírnění nebo vyloučení obecně stanovených pravidel chování.¹²⁰

Úprava výjimek je obsažena v § 43 ZOPK. Toto ustanovení bylo již několikrát novelizováno. Současná podoba tohoto ustanovení byla přijata novelizačním zákonem č. 123/2017 Sb. a zákonem č. 225/2017 Sb. Předchozí podoba tohoto ustanovení byla problematická a přinášela věcná i procesní úskalí.¹²¹

Současná účinná podoba § 43 ZOPK v odstavci 1 vyjmenovává zákazová ustanovení jednotlivých zvláště chráněných území, ke kterým je možné udělit výjimku. O udělení výjimky v tomto případě už nerozhoduje Ministerstvo životního prostředí, nýbrž pouze orgány ochrany přírody, které jsou pověřeny správou daného zvláště chráněného území. Důvody pro udělení výjimky jsou následující: „Prvním důvodem je převaha jiného veřejného

---

¹¹⁸ VOMÁČKA, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. s. 280-283.

¹¹⁹ výjimky ze zákazů na zvláště chráněných územích dle § 16, 26, 29, 34, § 35 odst. 2, § 36 odst. 2, § 45h a § 45i zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁰ PRŮCHOVÁ, I. In: Kolektiv autorů. *Správní procesy v právu životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. s. 290.

¹²¹ PEKÁREK, Milan, Iveta BLÁHOVÁ a Ivana PRŮCHOVÁ. *Pozemkové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. s. 294.

zájmu nad zájmem ochrany přírody,¹²² kdy musí dojít k tomu, že opravdu existuje jiný veřejný zájem, k jehož prosazení je potřeba udělení výjimky, a tento jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody. Druhým důvodem je samotný zájem ochrany přírody, ale pouze v případě, že přínos této výjimky převáží nad negativy z ní plynoucí. Posledním důvodem je výjimka pro činnost, jejíž realizace významně neovlivní zachování přírodních a krajinných hodnot, pro něž bylo zvláště chráněné území zřízeno.“ O udělení výjimek na základě všech výše vyjmenovaných důvodů rozhoduje orgán ochrany přírody správním rozhodnutím, a to základě návrhu. Navrhovatel musí vymezit splnění důvodů pro udělení výjimky a případně ke svému tvrzení navrhnout důkazy.¹²³ Veřejný zájem, který má převýšit nad zájmem ochrany přírody zjišťuje orgán ochrany přírody po zvážení všech rozporů a připomínek, kdy veřejný zájem musí být posuzován vždy konkrétně k určité otázce a nelze ho a priori stanovit.¹²⁴

Orgánu ochrany přírody může dle § 43 odst. 2 ZOPK udělit výjimku i formou opatření obecné povahy. Tato možnost není nároková a bude záležet na konkrétním případě, zda tak orgán ochrany přírody učiní. Dle odstavce 3 je umožněno vyhrazení míst a tras také formou opatření obecné povahy, v tomto případě, však nejde o udělování výjimek, ale jedná se podobný institut, který stanoví zvláštní právní režim určitého místa pro neurčitý okruh osob bez časového omezení.¹²⁵

---

¹²² i po Novele dále platí, že ochrany přírody je veřejným zájmem, a to podle § 58 odst. 1 ZOPK.

¹²³ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 304-308.

¹²⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl ÚS 24/04.

¹²⁵ VOMÁČKA. *Zákon o ochraně přírody...*, s. 305-308.

7 Kauza Křivoklátsko a Jeseníky

Ke zjištění skutečných dopadů existence NP je třeba vždy přistupovat ve spojitosti s konkrétní lokalitou, a to zejména s konkrétním místem, kde se případný NP nachází, názory dotčených obcí a místních obyvatel a dalšími aspekty. Důvodem je, že NP a případné i jiné kategorie zvláště chráněných území by měly vznikat vždy pouze na místech, kde je jejich vyhlášení přijímáno pozitivně. V této kapitole proto blíže charakterizují CHKO Křivoklátsko a CHKO Jeseníky a území, na nichž se zamýšlí vznik nových NP. Následně přiblížím konkrétní názory a obavy místních obyvatel související s možným vyhlášením NP.

7.1 Křivoklátsko

CHKO Křivoklátsko se nachází v západní části Středočeského kraje a částečně přechází do Plzeňského kraje, na území bývalých okresů Beroun, Kladno, Rakovník, Plzeň-sever a Rokycan. K jejímu zřízení došlo 24. listopadu 1978 výnosem Ministerstva kultury č. j. 21 972/78 ve smyslu zákon č. 40/56 Sb., o státní ochraně přírody. Celková rozloha CHKO Křivoklátsko činí 62 792 ha, tedy necelých 630 km². Území CHKO je z 62 % procent pokryto smíšenými a listnatými lesy a velký vliv na utváření a zachovalost území má řeka Berounka, jejíž tok se časem zařídil do strmého a hlubokého údolí, což umožňuje výskyt rozmanitých společenstev fauny a flory na strmých stráních. Díky nedostupnosti některých míst tak lze nalézt lokality, které téměř nebyly dotčeny lidskou činností. V CHKO Křivoklátsko se vyskytuje 1800 taxonů cévnatých rostlin a žije zde 20 kriticky ohrožených, 37 silně ohrožených a 44 ohrožených druhů živočichů. Na území CHKO Křivoklátsko je vymezeno celkem 27 maloplošných chráněných území a z toho 4 NPR.¹²⁶ Pro celkovou charakteristiku CHKO Křivoklátsko je důležité také uvést, že byť se zde nachází lokality nedotčené člověkem, tak se na druhou stranu jedná o území, které je poměrně hustě osídleno.

Vyhlášení NP by se netýkalo celého území současné CHKO, ale pouze části jeho nejcennějšího území o celkové rozloze 102 km². Případný NP Křivoklátsko by se tak vyčlenil na 16 % současné CHKO. Vymezení hranic nového NP bylo provedeno tak, aby co nejméně zasahoval zastavěná území sídel a větší zemědělsky obhospodařované plochy. Jedinou obcí, která bude ležet vně NP je obec Karlova Ves. Navrhovaný NP by však zasahoval na katastrální území těchto obcí: Běleč, Branov, Bratronice u Kladna, Broumy, Čilá, Hracholusky nad Berouňkou, Hřebečnický, Chyňava, Karlova Ves, Křivoklát, Kublov, Nižbor,

---

¹²⁶ Charakteristika oblasti [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <http://krivoklatsko.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/>.

Ostrovec u Terešova, Podmokly nad Berouňkou, Račice nad Berouňkou, Roztoky u Křivoklátu, Skryje nad Berouňkou, Stradonice u Nižboru, Sýkořice, Týřovice nad Berouňkou, Újezd nad Zbečnem, Žloutkovice.¹²⁷ Nový NP by se tak dotkl i obyvatelů těchto obcí. Svoji rozlohou by se dal navrhovaný NP připodobnit k NP České Švýcarsko se 79 km² a NP Podyjí s 63 km².¹²⁸

Současný režim CHKO Křivoklátsko není nijak ovlivněn bližšími ochrannými podmínkami, neboť žádné neexistují.¹²⁹ NP Křivoklátsko by se měl skládat z 54 % současné 1. zóny CHKO, ze 42,4 % druhé zóny CHKO, z 3,3 % třetí zóny CHKO a z 0,3 % čtvrté zóny CHKO¹³⁰ a současně by se 7,2% rozlohy NP¹³¹ mělo překrývat ze současnými NPR.

Území uvažovaného NP Křivoklátsko je z 95,7 % pokryto lesy, které jsou ve vlastnictví státu s výjimkou 0,4 % ve vlastnictví soukromých osob a 0,2 % ve vlastnictví obce Kublov.¹³² 37 % lesů spadá do kategorie hospodářských lesů a ve zbytku se jedná o lesy zvláštního určení nebo lesy ochranné.¹³³ Celé území uvažovaného NP Křivoklátsko je tvořeno 15 honitbami, jejichž vlastníkem jsou Lesy ČR a z části také soukromé osoby, na území NP současně zasahují honitby vlastněné honebními spolky okolních obcí. Zemědělská činnost je na území navrhovaného NP zanedbatelná.¹³⁴

V roce 2010 byla na území Křivoklátska v souvislosti s přípravou návrhu na vyhlášení NP zpracovaná Socioekonomická analýza regionu navrženého NP Křivoklátsko z roku 2010, zpracovaná společností Ekogroup czech s. r. o. (dále jen „Analýza“). Podle Analýzy bude mít vznik Správy NP dopad na státní rozpočet ve výši 13,3 milionu ročně, dále dojde v souvislosti s omezením hospodaření v lese a s omezením komerčního lovu ke snížení příjmů státnímu podniku Lesy ČR o cca 10 milionů korun ročně. Z Analýzy dále vyplývá, že vznikem NP by

---

¹²⁷ *Křivoklátsko si národní park zaslouží: otázky a odpovědi* [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://krivoklatsko.ochranaprirody.cz/res/archive/174/022640.pdf?seek=1404716016>>.

¹²⁸ Návrh zákona o vyhlášení Národního parku Křivoklátsko a o změně zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Dostupný na: <<http://www.kolanakrivo.cz/data/npk/aktuality/oznameni-navrhu-na-vyhlaseni-narodniho-parku-krivoklatsko/Navrh-na-vyhlaseni.pdf>>.

¹²⁹ Plán péče o CHKO Křivoklátsko na období 2017-2026 [online]. [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.obec-racice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah226_2.pdf&original=OZUOPK-PP_CHKO_Krivoklatsko_Navrhy-2016621.002-1.pdf>. s. 5.

¹³⁰ BANÁŠ, Marek a kol. *Socioekonomická analýza regionu navrženého národního parku Křivoklátsko: Závěrečná zpráva*. Dolany u Olomouce: Ekogroup czech s. r. o., 2010. s. 6.

¹³¹ BANÁŠ, Marek a kol. *Socioekonomická analýza regionu navrženého národního parku Křivoklátsko: Závěrečná zpráva*. Dolany u Olomouce: Ekogroup czech s. r. o. s. 6.

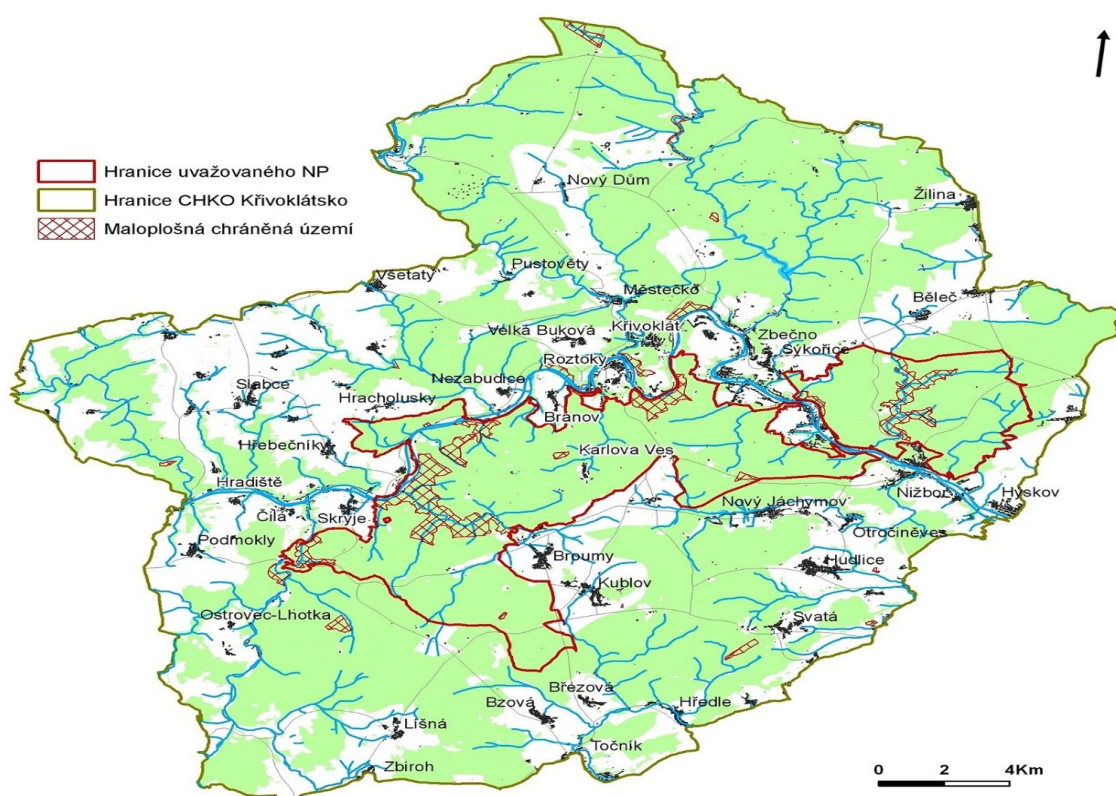
¹³² BANÁŠ, Marek a kol. *Socioekonomická analýza regionu navrženého národního parku Křivoklátsko: Závěrečná zpráva*. Dolany u Olomouce: Ekogroup czech s. r. o. s. 6.

¹³³ HOŠEK, Jan a kolektiv. *Podklad pro návrh NP Křivoklátsko*. Hořovice: Ekologické služby s. r. o., 2008. s. 22,23.

¹³⁴ SEDLÁKOVÁ, Veronika. *Analýza postojů místního obyvatelstva k vyhlášení NP Křivoklátsko*. Jihlava, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Katedra cestovního ruchu. s. 58.

vzniklo 97 pracovních míst z rozvoje cestovního ruchu a existence NP by znamenala přísun dodatečných finančních prostředků ve výši 19,4 milionu ročně pro místní obyvatelstvo v podobě mezd a tržeb pro místní podnikatele. Analýza nepracuje s konkrétními odhady v oblasti dostupnosti dotací z veřejných financí, neboť v tomto ohledu záleží na iniciativě místních zastupitelů a neziskových organizací, ale podle Analýzy mohou být tyto prostředky velmi vysoké. Vznikem NP by podle Analýzy došlo ke snížení nezaměstnanosti o 1%, to znamená, že i přes úbytek pracovních míst v souvislosti s omezením dřevařství, by v případě zlepšení infrastruktury došlo ke zlepšení současného stavu.¹³⁵ Analýza také předpokládá, že po vyhlášení NP by se zvýšil cestovní ruch o cca 6 % a o 30 % by se zvýšil počet vícedenních návštěvníků, což by pro region znamenalo dodatečné příjmy ve výši 18,5 milionu korun ročně.¹³⁶ Současně lze předpokládat, že po zlepšení turistické infrastruktury mohou být tyto příjmy ještě vyšší.

Podle odborníků jsou pro vznik NP Křivoklátsko splněny všechny definiční znaky plynoucí ze zákona¹³⁷, jelikož se jedná o rozsáhlé území, které je jedinečné v národním i mezinárodním měřítku, nachází se zde přirozené nebo člověkem málo ovlivněné ekosystémy a vyskytují se zde rostliny, živočichové a neživá příroda s mimořádným vědeckým a

Navrhovaná hranice NP Křivoklátsko v rámci stávající CHKO (zdroj: idnes.cz)

¹³⁵ BANAŠ, Marek a kol. *Socioekonomická analýza regionu navrženého národního parku Křivoklátsko: Závěrečná zpráva*. Dolany u Olomouce: Ekogroup czech s. r. o., 2010. s 122-144

¹³⁶ Tamtéž. s. 69-76

¹³⁷ definiční znaky dle ZOPK před Novelou, nicméně obdobné definiční znaky obsahuje ZOPK i po Novele.

výchovným významem.¹³⁸ Význam přírody v Křivoklátsku by potřeboval ochranu v podobě NP i podle pana RNDr. Petra Hůly, podle nějž je Křivoklátsko jedinečným územím přesahující národní měřítko a stávající ochrana v rámci CHKO nestačí a je nutné na území nastolit opět přirozený vývoj bez zásahů lesníků a majitelů honiteb.¹³⁹ V roce 2013 byl připraven návrh zákona o vyhlášení Národního parku Křivoklátsko a o změně zákona č. 114/1992 Sb., o Ochráně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, který blíže upravuje výše uvedené hranice, ustanovuje cíle ochrany, navrhuje bližší ochranné podmínky a odůvodňuje návrh na vyhlášení NP.¹⁴⁰ K vyhlášení nového NP však dosud nedošlo hlavně kvůli odporu místních obyvatel.

7.2 Jeseníky

CHKO Jeseníky byla zřízena Výnosem Ministerstva kultury ČSR č. j. 9886/69- II/2 ze dne 19. června 1969 podle § 8 odst. 2 zákona č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody Leží na území Moravskoslezského a Olomouckého kraje a její rozloha je 744 km². Podstatnou část CHKO Jeseníky zahrnuje pohoří Hrubí Jeseník a přilehlá Hanušovická a Zlatohorská vrchovina. Vzhledem k vysoké nadmořské výšce některých lokalit lze najít v CHKO Jeseníky tzv. vysokohorské bezlesí. CHKO Jeseníky je nejlistnatější CHKO v České republice a na jejím území se nacházejí smrkové pralesy a zachovalé fragmenty bučin. Území CHKO Jeseníky je také velmi významné s ohledem na výskyt rašelinišť a pramenů, z nichž vzniklo několik lázeňských středisek jako například Karlova Studánka, Jeseník a Velké Losiny.¹⁴¹ Roste zde více než 1 200 druhů a podruhů rostlin, z nichž jsou velmi významné jesenické vysokohorské endemity a další vysokohorské rostliny.¹⁴²

CHKO Jeseníky je velmi významná lokality vzhledem k výskytu hojné ptačí fauny, a tak je zde vyhlášena Ptačí oblast Jeseníky. Dalšími významnými živočichy vyskytující se v Jeseníkách jsou bezobratlí endemity a kamzíci horští, jejichž počet je na území CHKO

¹³⁸ HOŠEK, Jan a kolektiv. *Podklad pro návrh NP Křivoklátsko*. Hořovice: Ekologické služby s. r. o., 2008.

¹³⁹ Studio 6. Česká televize: ivysílání [online]. Praha: Česká televize, 2015 [cit. 2018-04-19]. Dostupné na: <<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio6/215411010100219/obsah/381976-krivoklatsko-novy-narodni-park>>.

¹⁴⁰ Návrh zákona o vyhlášení Národního parku Křivoklátsko a o změně zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Dostupný na: <<http://www.kolanakrivo.cz/data/npk/aktuality/oznameni-navrhu-na-vyhlaseni-narodniho-parku-krivoklatsko/Navrh-na-vyhlaseni.pdf>>.

¹⁴¹ Charakteristika CHKO [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/charakteristika-CHKO/>>.

¹⁴² Flóra [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/charakteristika-CHKO/flora/>>.

Jeseníky největší v České republice.¹⁴³ Na území CHKO Jeseníky je vyhlášeno celkem 31 maloplošných zvláště chráněných územích, a z toho 4 NPR.¹⁴⁴ CHKO Jeseníky má přijaty bližší ochranné podmínky, ale jejich obsah je téměř shodný se základními ochrannými podmínkami dle ZOPK před Novelou.¹⁴⁵

Uvažovaný NP Jeseníky by měl vzniknout na části dosavadní CHKO a dle koncepce NP Jeseníky¹⁴⁶ by jeho rozloha měla být 180 km², tedy 25 % dnešní CHKO. Území NP by zahrnovalo lokality s kvalitní přírodou, zejména centrální část Hrubého Jeseníku od rašeliniště Skřítek přes hlavní hřebeny až po Obří skály na jesenické straně. Dle současného návrhu NP Jeseníky se v něm NP nebudou nalézat žádné obce a ani jiná obydlená území. NP se vyhne také lyžařským areálům, jedinou výjimkou je ski areál Praděd a části lanové dráhy spojující Čerňavu a vrchol Šerák, která se ale už dnes nachází v evropsky významném území a na území NPR, a tak by se ochranný režim na těchto území s existencí NP téměř nezměnil. V případě NP Jeseníky by se měl nový NP skládat ze 32 % první zóny CHKO, z 48,6% druhé zóny CHKO a z 19,4 % třetí zóny CHKO.¹⁴⁷ Území navrhovaného NP by se mělo současně překrývat se současnými NPR, a tyto NPR by tvořily 23, 26 % NP.¹⁴⁸ Případná bezzásahová území by byly v NP položeny ve vysokohorských oblastech, které nejsou lidmi využívány a jsou navštěvovány převážně jen turisty.

Nejbližšími obcemi, které by se sice nenacházeli v něm navrhovaného NP, ale určitým způsobem by do jejich života existence NP zasáhla, jsou Ostružná, Bělá pod Pradědem, Filipovice, Karlova Studánka, Malá Morávka, Sobotín, Loučná nad Desnou a Kouty nad Desnou.

Území navrhovaného NP Jeseníky je bez souvislé zástavby s pouze ojedinělými stavbami, a většina území je ve vlastnictví státu¹⁴⁹ Více než polovina tohoto území je pokryta

---

¹⁴³ Fauna [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/charakteristika-CHKO/fauna/>>.

¹⁴⁴ Maloplošná chráněná území [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/ochrana-prirody-a-krajiny/Maloplosna-chranena-uzemi/>>.

¹⁴⁵ Plán péče o CHKO Jeseníky na období 2014-2023 [online]. [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/res/archive/263/032830.pdf?seek=1452767432>>. s. 6,7.

¹⁴⁶ dokument zpracovaný petičním výborem na podporu vzniku NP Jeseníky na základě podkladů Ministerstva životního prostředí a na základě řady uskutečněných jednání, např. setkání ministra životního prostředí s představiteli obcí dne 15. 9. 2009 v Karlově Studánce.

¹⁴⁷ GABČO. Adam. Posouzení územní ochrany přírody v navrhovaném národním parku Jeseníky metodou analýzy mezer v prostředí GIS. Olomouc, 2017. bakalářská práce (Bc.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Přírodovědecká fakulta. s. 50.

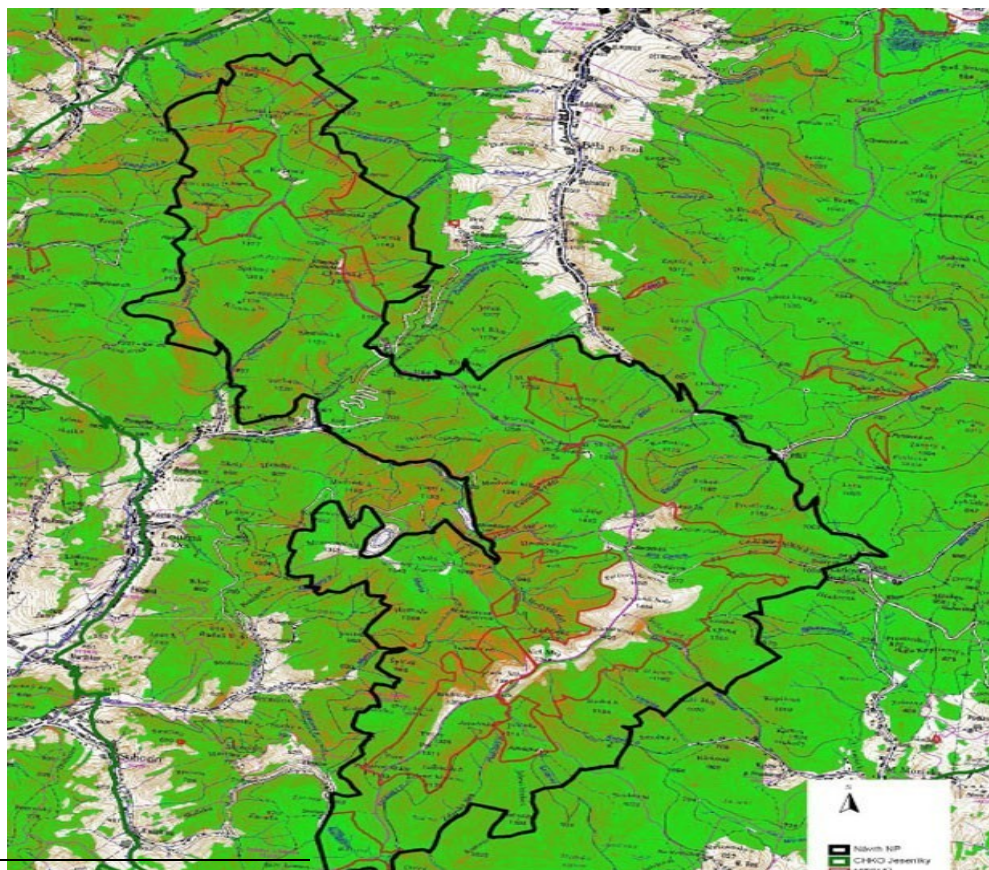
¹⁴⁸ GABČO. Adam. Posouzení územní ochrany přírody v navrhovaném národním parku Jeseníky metodou analýzy mezer v prostředí GIS. Olomouc, 2017. bakalářská práce (Bc.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Přírodovědecká fakulta. s. 49.

¹⁴⁹ Národní park pro přírodu i pro lidi [online]. enviweb.cz [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <<https://www.npjeseniky.info/narodni-park-jeseniky/navrh-npj/narodni-park-pro-prirodu-i-pro-lidi.html>>.

lesy¹⁵⁰, které částečně spadají do kategorie lesů hospodářských a jejich obhospodařování provádí státní podnik Lesy ČR.

V případě NP Jeseníky nebyla zpracována podobná socioekonomická analýza jako v případě NP Křivoklátsko, a tak není bohužel možné vycházet z podobných údajů a předpovědí jako u NP Křivoklátsko.

Podobně jako navrhovaný NP Křivoklátsko i navrhovaný NP Jeseníky splňuje dle názoru většiny odborníků všechny definiční znaky nutné pro vyhlášení NP, a to zejména vrcholové části Jeseníků. Nadnárodní a mezinárodní význam je zde také neoddiskutovatelný, a to zejména subalpínská jesenická tundra bez výskytu borovice kleč a s tím související velmi ojedinělý přechod horské smrčiny přímo do vysokohorských holí.¹⁵¹ Podle odborníků je rozmanitost a jedinečnost přírody v Jesenicích nedostatečně chráněna a je tak nutné vyhlásit NP, který poskytne uspokojivou ochranu už i tím, že díky vzniku NP se výrazně zvýší počet zaměstnaných osob pečujících o ochranu přírody.¹⁵²

¹⁵⁰ GABČO, Adam. Posouzení územní ochrany přírody v navrhovaném národním parku Jeseníky metodou analýzy mezer v prostředí GIS. Olomouc, 2017. bakalářská práce (Bc.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Přírodovědecká fakulta s. 48 (tabulka).

¹⁵¹ PATRASOVÁ, Dominika. *Fórum Ekolistu: Je vhodná doba pro národní park Jeseníky?* [online]. ekolist.cz, 19. 11. 2009 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/forum-ekolistu-je-vhodna-doba-pro-narodni-park-jeseniky>>.

¹⁵² HÁNYŠ, Rostislav. *Vznik Národního parku Jeseníky podpořili už i renomovaní přírodovědci* [online]. idnes.cz, 15. 12. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.idnes.cz/olomouc/priloha/vznik-narodniho-parku-jeseniky-podporili-jeseniky-renomovani-prirodovedci-A10112115-d1702000-olomouc-zpravy_stk>.

7.3 Reakce veřejnosti na vznik uvažovaných NP

Zveřejněním záměru vyhlásit NP Křivoklátsko a NP Jeseníky se otevřela diskuze, zda se jedná o krok správným směrem či nikoli. Nejpočetnější argumenty pochází z řad dotčených obcí a jejich obyvatelů. Vzhledem k tomu, že na Křivoklátsku i v Jeseníkách již existuje územní ochrana přírody formou CHKO, tak jsou argumenty dotčené veřejnosti velmi podobné a liší se jen minimálně ve vztahu k určitým individuálním případům, jež se váží k dané lokalitě.¹⁵³ Z tohoto důvodu přiblížím reakce dotčené veřejnosti obecně pro oba uvažované NP společně.¹⁵⁴

Od prvního oznámení záměru vyhlásit nové NP až do současnosti, vzniklo několik petic podporovatelů NP i odpůrců NP, proběhlo několik průzkumů veřejného mínění, přičemž se názory dotčené veřejnosti časem měnily. Podnět pro vyhlášení nových NP přišel v obou případech převážně od ochránců přírody a následně z Ministerstva životního prostředí. Tento postup „shora“ se projevil tím, že většina všech zveřejněných argumentů ze strany veřejnosti je k vyhlášení NP spíše negativní. Tato skutečnost je podpořena také určitým nátlakem a negativní kampaní proti NP ze strany lesníků, nájemců honiteb a dalších převážně podnikatelských subjektů. S ohledem na výše uvedené lze argumenty či obavy brojící proti zřízení nových NP rozdělit na ty jenž, pochází z řad "prosté" veřejnosti bez konkrétnějších zájmů, jako jsou obyvatelé dotčených obcí, turisté apod., a na argumenty vycházející z řad určitých zájmových skupin osob, kteří mají na území konkrétnější zájmy, například lesníci, myslivci, nájemci honiteb či jiní podnikatelé, kteří by se vznikem NP utrpěli skutečnou ekonomickou ztrátu.

Nejčastěji zmiňovanými argumenty proti vzniku nových NP z řad "prosté" veřejnosti je to, že se vznikem NP jim bude omezen nebo dokonce zakázán vstup na území NP, konkrétně se nejvíce obávají omezení vstupu do lesa, zákazu sběru hub, lesních plodů a dřeva.¹⁵⁵ Někteří se obávají také omezení vstupu na pozemky, které samy vlastní a zvýšení administrativní zátěže při běžných úkonech.¹⁵⁶ Dalším argumentem odpůrců je obava z omezení výstavby na území NP a z nárůstu náporu turistů, s kterým by souvisel velký nápor na stávající dopravní

---

¹⁵³ například problematika existence horských kamzíků v Jeseníkách.

¹⁵⁴ pro doplnění je nutné dodat, že návrh na vyhlášení NP Křivoklátsko vyvolal přeci jen větší reakci, a to zejména s ohledem na to, že proces vyhlášení NP Křivoklátsko se dostal dále než NP Jeseníky a také na to, že NP Křivoklátsko by svoji polohou o něco více dotkl běžného života místních obyvatel

¹⁵⁵ *Křivoklátsko se zřejmě změní v park. Les zůstane přístupný* [online]. e15.cz, [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://www.e15.cz/magazin/krivoklatsko-se-zrejme-zmeni-v-park-les-zustane-pristupny-856876>>.

¹⁵⁶ SEDLÁKOVÁ, Veronika. Analýza postojů místního obyvatelstva k vyhlášení NP Křivoklátsko. Jihlava, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Katedra cestovního ruchu. s. 78.

infrastrukturu, které není v daných lokalitách dostatečná.¹⁵⁷ Odpůrci také poukazují na případné financování NP, ve zřízení nových NP spatřují plýtvání veřejnými financemi, jelikož rozpočet NP je oproti CHKO několikanásobně vyšší.¹⁵⁸ Obce, jejichž katastrální území se nachází na území plánovaných NP se také obávají toho, že by přišli o podstatnou část vlivu na úkor správy národního parku, a to zejména vlivu na rozvoj území. Objevují se také názory, že se vznikem nových NP by mohlo dojít k rozšíření kůrovce a ke zhoršení stavu lesa.¹⁵⁹

Z osob, které by vyhlášením nových NP přišli o určitý ekonomický přínos nebo by jejich činnost byla omezena, jsou nejvíce slyšet lesníci. Podle jejich názoru je dosavadní úroveň ochrany ve formě CHKO dostačující a jejich činnost je pro přírodu naopak prospěšná a současný stav přírody je především jejich prací, protože se o lesy dobře starají.¹⁶⁰ V případě Křivoklátska byl ze strany lesníků dokonce zřízen Lesnický park Křivoklátsko zakládající si na šetrném hospodaření v lese.¹⁶¹ Z omezení lesního hospodářství tak plyne také obava z úbytku pracovních míst převážně v dřevařství.¹⁶²

Kritické hlasy znějí od myslivců a vlastníků lesů, kteří pronajímají honitby, a to s ohledem na možné omezení aktivit spojených s byznysem se zvěří¹⁶³ a od podnikatelů, kteří na území uvažovaných NP provozují svoji činnost. Jejich argumenty jsou podobné jako v případě lesníku, a to zejména nemožnost dalšího rozvoje jejich aktivit a dopad na zaměstnanost.

Mimo uvedených argumentů, které jsou společné pro uvažovaný NP Křivoklátsko a NP Jeseníky se ve vztahu k NP Křivoklátsko a NP Jeseníky ozývají také další argumenty, které spatřují nevýhodu vzniku NP s ohledem na specifčnost navrhovaných NP. V případě Křivoklátska se jedná například o konflikt mezi výstavbou přehrady, která by měla chránit

---

¹⁵⁷ BANAŠ, Marek a kol. *Socioekonomická analýza regionu navrženého národního parku Křivoklátsko: Závěrečná zpráva*. Dolany u Olomouce: Ekogroup czech s. r. o., 2010. s. 87-88.

¹⁵⁸ HAVEL, Petr. *Národní park Křivoklátsko? Bez dopadu na životy lidí to nepůjde* [online]. hlidacipes.org, 19. 9. 2015 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://hlidacipes.org/narodni-park-krivoklatsko-bez-dopadu-na-zivoty-lidi-to-nepujde/>>.

¹⁵⁹ *Park Jeseníky má stále odpůrce* [online]. lidovky.cz, 19. 6. 2010 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.lidovky.cz/noviny/park-jeseniky-ma-stale-odpurce.A100619_000109_ln_noviny_sko>.

¹⁶⁰ O záměru vyhlásit Národní park Jeseníky s Lesy ČR nikdo oficiálně nejedná: Tisková zpráva [online]. Hradec Králové, 29. 4. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://lesy-cr.cz/tiskova-zprava/o-zameru-vyhlasit-narodni-park-jeseniky-s-lesy-cr-nikdo-oficialne-nejedna/>>.

¹⁶¹ <http://www.lpkřivoklatsko.cz/>

¹⁶² RADOVÁ, Markéta. *Na národní park v Jeseníkách teď zapomeňte, říká ministerstvo* [online]. idnes.cz, 11. 8. 2014 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.idnes.cz/ostrava/zpravy/narodni-park-jeseniky-nebude.A140811_2089782_ostrava-zpravy_jog>.

¹⁶³ MATĚJ, Ludvík. *Po vzniku národního parku by nájemci honiteb a myslivci přišli o byznys se zvěří* [online]. prazsky.denik.cz, 2. 9. 2015, [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://prazsky.denik.cz/z-regionu/po-vzniku-narodniho-parku-by-najemci-honiteb-a-myslivci-prisli-o-byznys-se-zveri-20150902-k712.html>>.

obce po proudy řeky Berounky před povodněmi, a mezi vyhlášením NP Křivoklátsko.¹⁶⁴ V Jeseníkách se podobné debaty vedou ohledně již zmiňovaného výskytu nepůvodních kamzíků horských a jejich možnému vyhubení z důvodu vzniku NP a nebo ohledně existence a dalším možným rozšiřováním a modernizace lyžařských areálů.¹⁶⁵

Záměr vyhlášení nových NP budí u veřejnosti samozřejmě také kladné reakce pro vznik NP, převážně se však jedná o argumenty, které se shodují s obecnými výhodami NP, jak jsou uvedeny v kapitole 5.2. Například zlepšená ochrana přírody, zvýšení cestovního ruchu, čerpání dotací z veřejných zdrojů, zlepšení infrastruktury a zkvalitnění života obyvatel, redukce odpadků v lesích, atd.¹⁶⁶

Jak na Křivoklátsku, tak v Jeseníkách se odpůrci a příznivci NP snaží své názory a argumenty dále rozšiřovat, a to především formou článků, petic nebo různých anket a průzkumů. V roce 2011 vznikla na podporu vyhlášení NP Jeseníky petice, kterou podepsalo 15 500 lidí¹⁶⁷ a v průzkumu veřejného mínění se pro vznik NP Jeseníky kladně vyslovilo téměř 70% dotazovaných.¹⁶⁸ Naopak proti záměru vyhlášení NP Křivoklátsko byla sepsána petice s téměř 14 000 podpisy, obdobně negativně dopadla i anketa o vyhlášení NP v osmnácti dotčených obcích, ve které se obyvatelé třinácti obcí nadpoloviční většinou vyslovily proti vyhlášení nového NP.¹⁶⁹ Široká veřejnost se však v rámci veřejného mínění obyvatelů Středočeského kraje v roce 2009 vyslovila pro vznik NP Křivoklátsko.¹⁷⁰ Nesoulad mezi veřejným míněním místních obyvatel a široké veřejnosti na úrovni kraje může dokládat, že skutečným důvodem nesouhlasu se vznikem NP je především obava z nových omezení a nikoli přesvědčení, že ochrana přírody na Křivoklátsku je již dostatečná i za CHKO.

V rámci přípravy návrhu na vyhlášení NP Křivoklátsko bylo zpracováno několik analýz zjišťující postoje místních obyvatel na vyhlášení NP. Jedna z prvních analýz proběhla v roce

---

¹⁶⁴ GAZDÍK, Jan. *Hráz za miliardy dělí obce na Berounce. Zničila by Křivoklátsko, ale ochránila před povodní* [online]. zpravy.aktualne.cz, 2. 3. 2016 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/krivoklatsko-se-bouri-proti-stavbe-prehrady/r~a40ec812e09611e5a8d7002590604f2e/?redirected=1556376811>>.

¹⁶⁵ PROCHÁZKOVÁ, Martina. *Prestíž, nebo kůrovec? Pro a proti národnímu parku v Jeseníkách* [online]. idnes.cz, 21. 5. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.idnes.cz/olomouc/priloha/prestiz-nebo-kurovec-pro-a-proti-narodnimu-parku-v-jesenikach.A110520_152747_domaci_taj>.

¹⁶⁶ SEDLÁKOVÁ, Veronika. *Analýza postojů místního obyvatelstva k vyhlášení NP Křivoklátsko*. Jihlava, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Katedra cestovního ruchu. s. 77-78.

¹⁶⁷ PETRŽELOVÁ, Alena. *Vznik Národního parku Jeseníky podpořilo v petici 15.500 lidí* [online]. enviweb.cz, 30. 4. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<http://www.enviweb.cz/86394>>.

¹⁶⁸ *Boj o Národní park v Jeseníkách pokračuje* [online]. ct24.cz, 28. 4. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1269662-boj-o-narodni-park-v-jesenikach-pokracuje>>.

¹⁶⁹ ELZNICOVÁ, Jana. *Obyvatelé Křivoklátska odmítli v anketě národní park* [online]. denik.cz, 3. 9. 2015 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://www.denik.cz/stredocesky-kraj/obyvatele-krivoklatska-odmitli-v-ankete-narodni-park-20150903.html>>.

¹⁷⁰ BANAS, Marek a kol. *Socioekonomická analýza regionu navrženého národního parku Křivoklátsko: Závěrečná zpráva*. Dolany u Olomouce: Ekogroup czech s. r. o., 2010. s. 14.

2004, kdy bylo zjištěnou, že s vyhlášením NP souhlasí polovina oslovených, ale pouze v případech, že nebude omezen vstup do lesů.¹⁷¹ V roce 2010 byla zpracovaná také velká socioekonomická analýza regionu uvažovaného NP, z níž vyplývá, že přes 60 % dotazovaných očekává spolu se vznikem NP spíše problémy, proti vzniku NP bylo okolo 50 % oslovených a 40 % oslovených bylo pro vznik NP.¹⁷²

Další analýza byla na Křivoklátsku provedena v roce 2017 v rámci bakalářské práce Analýza postojů místního obyvatelstva k vyhlášení Národního parku Křivoklátsko¹⁷³. Z této analýzy vyplývá, že 52 % respondentů se domnívá, že vznik uvažovaného NP bude mít dopad na jejich životy, a to převážně negativní, pouhých 13 % respondentů se pak domnívá, že vznik NP jejich životy neovlivní. Zajímavý je poznatek, že ačkoli se většina respondentů vyslovila, že jejich životy budou NP negativně ovlivněny, tak z analýzy zároveň vyplývá, že téměř polovina všech respondentů nemá dostatečné objektivní informace o výhodách a nevýhodách NP. S vyhlášením NP dle provedené analýzy nesouhlasilo 50 % respondentů, 28 % respondentů bylo pro vyhlášení NP a 22 % respondentů se vyslovili, že neví.¹⁷⁴ Na základě těchto údajů lze tedy, přinejmenším v případě Křivoklátska, konstatovat, že podpora pro vyhlášení NP časem klesá.

---

¹⁷¹ TRNČÍK, Petr a Luděk ŠIŠÁK. Zhodnocení rizik a přínosů uvažovaného vyhlášení Národního parku Křivoklátsko, včetně ekonomického zhodnocení. Brandýs nad Labem: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, 2004. s. 348-351.

¹⁷² BANAŠ, Marek a kolektiv. Socioekonomická analýza regionu navrženého národního parku Křivoklátsko: Závěrečná zpráva. Dolany u Olomouce: Ekogroup czech s. r. o., 2010. s. 84, 87-88

¹⁷³ SEDLÁKOVÁ, Veronika. Analýza postojů místního obyvatelstva k vyhlášení NP Křivoklátsko. Jihlava, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Katedra cestovního ruchu

¹⁷⁴ SEDLÁKOVÁ, Veronika. Analýza postojů místního obyvatelstva k vyhlášení NP Křivoklátsko. Jihlava, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Katedra cestovního ruchu. s. 69-80.

Závěr

V diplomové práci jsem se zabýval problematikou výhod a nevýhod plynoucích z existence NP a CHKO pro místní obce jejich obyvatele a místní podnikatele. Cílem mojí práce bylo uvést a porovnat výhody a nevýhody existence NP a CHKO pro místní obyvatelstvo a následně teoretický výzkum aplikovat na konkrétní situaci na Křivoklátska a v Jeseníkách, kde je plánováno vyhlášení nových NP.

Na výhody a nevýhody existence NP a CHKO na určitém území a jejich srovnání lze pohlížet z několika různých hledisek, a to z hlediska právních norem, tedy zákazů a omezení vyplývající z právních předpisů a jejich komparace. Dalším hlediskem může být srovnání ekonomických výhod a nevýhod a výhod souvisejících s příznivým životním prostředím. Pro ucelený pohled na tuto problematiku je však třeba na všechny tyto kategorie pohlížet společně a srovnat tak všechny výhody a nevýhody ve vzájemné souvislosti.

Nejvýznamnější nevýhody pro obyvatele a podnikatele plynoucí z existence NP a CHKO jsou zákazy a omezení vyplývající z právních předpisů, nejčastěji pak ze základní ochranných podmínek NP a CHKO a z dalších ustanovení dle ZOPK. Možné výhody existence NP a CHKO pro jejich obyvatele a podnikatele spočívají poté převážně ve zlepšení životního prostředí a v nových ekonomických příležitostech.

Podstatné je, že žádné zákazy a omezení nejsou absolutní, a tak může být na základě žádosti vydáno rozhodnutí, které zakázané činnosti povolí. Dále je také třeba posuzovat i konkrétní bližší ochranné podmínky dané CHKO, které mohou režim na území CHKO zpřísnit do té míry, že se může vyrovnat NP. Další skutečností, která může ovlivnit finální závěry je také možná existence maloplošných zvláště chráněných území na území CHKO, jejichž ochranný režim je na stejné úrovni jako v případě NP. Všechny tyto skutečnosti můžou vyvolat podobný ochranný režim CHKO jako je u NP, a tím zmírnit skutečné nevýhody NP proti CHKO.

Komparace zákazů a omezení vyplývajících ze základních ochranných podmínek NP a CHKO ukázala, že existence NP přináší pro místní obyvatele více zákazů a omezení než CHKO, a to z toho důvodu, že téměř všechny zákazy a omezení vztahující se k CHKO se dají podřadit pod zákazy a omezení NP. U těchto obdobných základních ochranných podmínek lze dokonce hovořit o tom, že i když se obsahově shodují tak, ve více než polovině z nich jsou v případě NP o něco přísnější. Důvodem je, že všechny základní ochranné podmínky se vztahují na celé území NP, případně na celé území NP mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí, kdežto základní ochranné podmínky CHKO se v některých

případech vztahují jen na území první, případně první a druhé zóny CHKO. Ze základních ochranných podmínek NP neuplatňujících se v CHKO bych upozornil zejména na zákaz vymezovat nové průmyslové, omezení výstavby, jezdit na kole nebo na koni mimo silnice a místní komunikace, provozovat volný nebo stánkový prodej nebo provádět nebo povolovat geologické práce. Existence NP oproti CHKO přináší i další omezení mimo základní ochranné podmínky, jako je omezení výkonu práva myslivosti, omezení výkonu práva rybářství, omezení pohybu mimo cesty a stezky, zákonné předkupní právo státu k pozemkům na území NP a možnost zákazu vstupu na celé území NP.

Další nevýhody, převážně pro podnikatelské subjekty souvisejí s tím, že na území NP se nacházejí pouze lesy zvláštního určení a je tak téměř vyloučena těžba dřeva jako výdělečná činnost. S existencí NP oproti CHKO také souvisí obdobná omezení ve vztahu k držitelům a uživatelům honiteb a uživatelům rybářských revírů. Ve všech těchto případech je na území NP, oproti CHKO, zcela vyloučen lov pro primárně komerční účely.

Významnou výhodou existence NP je naplňování práva na příznivé životní prostředí a práva ochranu zdraví, dále větší šance na získání financí z veřejných rozpočtů, zatraktivnění lokality pro turismus a příležitosti pro ekologicky šetrné podnikání. V tomto ohledu NP poskytuje více výhod než CHKO, a to jak pro jejich obyvatele a podnikatele, tak pro všechny obyvatele České republiky. Je ale nutné dodat, že při posuzování možných ekonomických výhod bude vždy záležet na snaze místních obyvatel a podnikatelů se o tyto výhody přičinit.

Na výzkumnou otázku tak lze na základě provedeného zkoumání odpovědět tak, že přesto, že by vyhlášením NP došlo k podstatnému zpřísnění ochranného režimu a tím i k novým zákazům a omezením, tak s ohledem na ústavně zaručené právo na příznivé životní prostředí a na právo na ochranu zdraví jsou nevýhody z těchto zákazů a omezení přípustné, a to především s ohledem na možnost podání žádosti o udělení výjimek ze zákazů a případně s ohledem na další výhody, které existence NP přináší. Nové ekonomické možnosti naopak umožňují naplňovat ústavně zaručená práva, jako je právo na příznivé životní prostředí, právo na zdraví, právo na vlastnictví a právo na podnikání.

Při aplikaci provedeného výzkumu na situaci na Křivoklátsku v Jeseníkách je důležité přihlídnout ke specifickým těmto lokalit. Křivoklátsko i Jeseníky jsou z hlediska významu a unikátnosti přírody lokality vhodné pro vyhlášení NP, podstatný rozdíl je ale v hustotě osídlení na území uvažovaných NP a také v hustotě osídlení v bezprostřední blízkosti plánovaných hranic NP. Zatímco podstatná část NP Jeseníky by měla vzniknout především ve vysokohorských oblastech Jeseníků, které nejsou osídleny, tak NP Křivoklátsko je plánován na území, které je poměrně hustě osídleno a využíváno.

Obavy místních obyvatelů ohledně nových omezení vyplývající z existence nových NP vztahující se k omezení vstupu do lese jsou na místě, ale pouze v klidových územích, a to tak, že je možné pohybovat se pouze po cestách nebo stezkách dle rozhodnutí orgánu ochrany přírody. Stejně omezení se ale uplatňuje i v NPR dle § 29, písm. d) ZOPK, a tak se ochranný režim v tomto směru nezmění v případě, že na území CHKO jsou již dnes vyhlášeny NPR. Omezení pohybu v NP by se ale nikdy netýkalo vlastníků pozemků a nájemců pozemků, tato obava místních obyvatelů je tak vyvrácena.

Sběr hub, lesního ovoce a dřeva naopak nebude, v případě vzniku nových NP pro širokou veřejnost nijak významně omezen, neboť na běžný sběr se uplatní výjimka obecného užívání lesů dle § 19 LesZ, a režim tak zůstane stejný jako v současných CHKO. Obava ohledně omezení výstavby je opodstatněná, protože v CHKO se tento zákaz týká pouze první zóny CHKO a v NP na celém území, na druhou stranu v případě NP zákon současně uvádí několik výjimek na které se zákaz neuplatní. Do jisté míry se potvrzuje i obava, že se vznikem NP dojde k větší administrativní zátěži při některých činnostech, toto zatížení je způsobeno především povinností získat pro určité činnosti mimo vlastního souhlasu či rozhodnutí, také závazné stanovisko dotčených orgánů. Stejně tak je potvrzena obava, že vznikem NP dojde k velkému omezení komerční těžby dřeva, komerčnímu lovu apod.

Posouzení obav místních obyvatelů lze uzavřít tak, že jejich důvodnost je u většiny opodstatněná a existence nových NP by skutečně tyto důsledky mohla způsobit. Na druhou stranu, je důležité upozornit, že se obávané nevýhody nemusí místních obyvatelů výrazně dotknout, a to zejména s ohledem na zonaci NP a na možnost udělení výjimek ze zákazů a omezení.

Vzhledem k hustšímu osídlení Křivoklátska lze usuzovat, že by nevýhody byly pro místní obyvatele o něco větší než v případě uvažovaného NP Jeseníky. Na druhou stranu by vyhlášení nových NP na Křivoklátsku a v Jeseníkách mělo být místními obcemi a jejich obyvateli podporováno, protože vyhlášení nových NP by všem přineslo podstatné výhody, které by potom svým významem mohly zcela převážit nad nevýhodami spočívajícími v přísnějším ochranném režimu NP.

Pro další postup při vyhlášení NP Křivoklátsko, NP Jeseníky a případně i dalších nových NP ze stávajících CHKO je zásadní, aby v co největší možné míře byly obce a jejich obyvatele informovány o všech možných výhodách a nevýhodách souvisejících s NP. A to především o tom, že nové zákazy a omezení nejsou absolutní a lze z nich udělit výjimky, dále o tom, že některé zákazy a omezení se místních obyvatelů v důsledku zonace NP nebudou téměř dotýkat a případně, že z důvodu existence maloplošných zvláště chráněných územích se

na území CHKO tyto zákazy a omezení již uplatňují. Stejně je nutné informovat o možných výhodách, které obcím a místním obyvatelům můžou výrazně ekonomicky pomoci.

Bez dostatečně ucelené a nestranné informační kampaně totiž hrozí, že v místních lidech bude i nadále převládat určité negativní postavení ke vzniku NP, které je mnohdy vyvoláno falešně. V takovém případě by vyhlášení nových NP nebylo nikdy možné a mohlo by tak dojít k poškození velmi cenné přírody.

Seznam použitých zdrojů

- KOSTKAN, Vlastimil. *Územní ochrana přírody a krajiny České republiky: Svazek 22*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, Centrum pro otázky životního prostředí, 1996. 138 s.
- DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice.
- STEJSKAL, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR).
- MIKO, Ladislav. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2007. Beckovy texty zákonů s komentářem.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnické učebnice.
- Rozhodnutím ministra životního prostředí ze dne 7. 2. 1995, č. 7/95, o zřízení rozpočtové organizace Agentura ochrany přírody a krajiny, č.j.: M/545/95, ve znění pozdějších změn a dodatků.
- VOMÁČKA, Vojtěch. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony.
- PEKÁREK, Milan. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a předpisy související: komentované znění*. Brno: Masarykova univerzita, 2000. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.
- JIRÁSKOVÁ, Miroslava. *Pozemky ve zvláště chráněných územích* [online]. Brno, 2010 [cit. 7. 8. 2018]. Dostupné na <https://is.muni.cz/th/pyknh/Pozemky_ve_zvlaste_chranenych_uzemich.pdf>. Vedoucí práce Ivana Průchová.
- PRŮCHOVÁ, I. In: Kolektiv autorů. *Správní procesy v právu životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2010.
- PEKÁREK, Milan, Iveta BLÁHOVÁ a Ivana PRŮCHOVÁ. *Pozemkové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010.
- DROBNÍK, Jaroslav. *Lesní zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Komentáře (Wolters Kluwer ČR).
- DUDLEY, Nigel (Ed.). *Guidelines for applying protected area management categories*. Gland: Switzerland: IUCN, 2008.
- Protected areas in Europe – An overview. Luxembourg: Publ. Office of the European Union, 2012.
- DICKIE, Ian, WHITELEY, Guy, KINDLMANN, Pavel, KŘENOVÁ, Zdena, BLÁHA, Jaromír. *An outline of economic impacts of management options for Šumava National Park* [online]. European Journal of Environmental Sciences [online] 19. 6. 2016 [cit. 15. 3. 2019]. Dostupné na <<http://ejes.cz/index.php/ejes/article/view/153>>.
- BANÁŠ, Marek a kol. *Socioekonomická analýza regionu navrženého národního parku Křivoklátsko: Závěrečná zpráva*. Dolany u Olomouce: Ekogroup czech s. r. o., 2010.
- HOŠEK, Jan a kolektiv. *Podklad pro návrh NP Křivoklátsko*. Hořovice: Ekologické služby s. r. o., 2008.

- TRNČÍK, Petr a Luděk ŠIŠÁK. Zhodnocení rizik a přínosů uvažovaného vyhlášení Národního parku Křivoklátsko, včetně ekonomického zhodnocení. Brandýs nad Labem: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, 2004.
- SEDLÁKOVÁ, Veronika. Analýza postojů místního obyvatelstva k vyhlášení NP Křivoklátsko. Jihlava, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Katedra cestovního ruchu.
- GABČO, Adam. Posouzení územní ochrany přírody v navrhovaném národním parku Jeseníky metodou analýzy mezer v prostředí GIS. Olomouc, 2017. bakalářská práce (Bc.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Přírodovědecká fakulta.
- SVOBODOVÁ, Petra. Ekoturismu – případová studie českých a britských společností poskytujících služby v ekologickém cestovním ruchu [online]. Brno, 2014 [12. 4. 2019]. Dostupné na <https://is.muni.cz/th/nlh8h/Svobodova_Petra_DP.pdf>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Bohuslav Binka.
- Plán péče o CHKO Křivoklátsko na období 2017-2026 [online]. [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.obec-racice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah226_2.pdf&original=OZUOPK-PP_CHKO_Krivoklatsko_Navrhy-2016621.002-1.pdf>.
- Plán péče o CHKO Jeseníky na období 2014-2023 [online]. [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/res/archive/263/032830.pdf?seek=1452767432>>.
- Důvodová zpráva k zákona č. 123/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Odborné články:

- Legs. Ústavní zpochybnění některých zákonů. Právní rozhledy, 2017, č. 18, s. II.
- MAZANCOVÁ, Eva. Novela zákona o ochraně přírody a krajiny - nový právní režim národních parků [online]. Enviprofi.cz, 2. 6. 2017 [cit. 6. 5. 2018]. Dostupné na <<https://www.enviprofi.cz/33/novela-zakona-o-ochrane-prirody-a-krajiny-novy-pravni-rezim-narodnich-parku-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhVwW32P76nCzIfB2w1sklo/>>.
- KOCOUREK, Tomáš. Právní povaha náhrady za hospodaření v lese. Právní rozhledy, 2009, 11/2009. s. 386.
- KOCOUREK, Tomáš. Omezení vlastnického práva z důvodu ochrany životního prostředí. Právní rozhledy, 6/2010. s. 195.
- BALOUNOVÁ, Jana. Chráněná území jako institut omezující vlastnické právo. Právní rozhledy, 6/2018. s. 197.
- BOROVIČKOVÁ, Hana. Ekonomické a kompenzační nástroje ochrany přírody a krajiny v České Republice. Ekologie a právo, 2005. č. 2. s. 15 – 17.

Internetové zdroje:

- Usnesení Senátu Parlamentu České Republiky č. 75 ze 4 schůze, konané dne 18. 1. 2017 ČR. Dostupné na <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=82745>.
- Ministerstvo životního prostředí. Metodické doporučení Odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny a Odboru legislativního MŽP k uplatnění pojmu intenzivní technologie a souvisejících pojmů použitých v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů [online]. Věstník MŽP, 2013, roč. XIII, 6/2013. Dostupný na [https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/BE80AB5A85C10CEBC1257B8F002DD356/\\$file/Vestnik_6_2013.pdf](https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/BE80AB5A85C10CEBC1257B8F002DD356/$file/Vestnik_6_2013.pdf).
- LÖRINCZ, Tomáš. V Krkonoších se má znovu slavit bez zábavní pyrotechniky. Ta je v národním parku zakázána [online]. Liberec.rozhlas.cz. 31.12.2018 [cit. 2019-03-04]. Dostupné na: <https://liberec.rozhlas.cz/v-krkonosich-se-ma-znovu-slavit-bez-zabavni-pyrotechniky-ta-je-v-narodnim-parku-7715230>.
- Křivoklátsko národním parkem? (Ekolist). Ministerstvo životního prostředí: Tiskové zprávy [online]. Praha: D. Patrovská a M. Mach Ondřej, 2009 [cit. 2019-12-04]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/articles_ekolist091005krivoklatsko.
- PELC, František. Národní parky ve světě. Ochrana přírody [online]. 2013, 21. 6. 2013, 2013(2) [cit. 2019-01-15]. Dostupné na: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/mezinarodni-ochrana-prirody/narodni-parky-ve-svete/>.
- Podpora pro obce v národních parcích [online]. Smocr.cz [online]. 20. 2. 2017 [cit. 2019-04-27]. Dostupné na: <http://www.smocr.cz/cz/oblasti-cinnosti/zivotni-prostredi/podpora-pro-obce-v-narodnich-parcich.aspx>.
- Výzva č. 15/2017: Podpora obcí v národních parcích [online]. 29. 8.2017 [cit. 2019-04-27]. Dostupné na: <https://www.narodniprogramzp.cz/nabidka-dotaci/detail-vyzvy/?id=40>.
- Obce v národních parcích mají další šanci investovat do svého rozvoje, MŽP je podpoří 100 miliony [online]. 2018 [cit. 2019-04-10]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/news_181019_vyzva.
- Miliony obcím na nové šetrné lampy, startují dotace na výměnu veřejného osvětlení [online]. 2018 [cit. 2019-04-10]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/news_180828_obce.
- 129. výzva [online]. 2018 [cit. 2019-04-10]. Dostupné na: <https://www.opzp.cz/nabidka-dotaci/detail-vyzvy/?id=140>
- Je opravdu národní park pro šumavské obce přítěží? Statistika ukazuje pravý opak. Hnutí DUHA [online]. 2014, 2014 [cit. 2019-04-16]. Dostupné na: http://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2014/10/je_opravdu_narodni_park_pro_sumavske_obce_pritezi.pdf.
- Tabulka rozdílů NP a CHKO [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné na: <https://www.npjeseniky.info/narodni-park-jeseniky/tabulka-rozdilu-np-a-chko/>.
- Bude v Jeseníkách národní park, nebo kamzíci? [online]. 2011 [cit. 2019-04-16]. Dostupné na: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1264968-bude-v-jesenikach-narodni-park-nebo-kamzici>.

- VODRÁŽKA, Filip. Problém s kůrovcem má člověk, ne příroda. Lesy se obnoví samy, zničí z Šumavy [online]. Seznamzpravy.cz, 16. 6. 2018 [cit. 2019-04-17]. Dostupné na: <<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/problem-s-kurovcem-ma-clovek-ne-priroda-lesy-se-obnovi-samy-zni-z-sumavy-48830>>.
- KUNŠTĚK, Martin. Kůrovec žere celé Česko. Šumava je jeho chovná stanice, volá o pomoc zkušený lesák [online]. parlamentnilisty.cz, 16. 6. 2018 [cit. 2019-04-17]. Dostupné na: <<https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Kurovec-zere-cele-Cesko-Sumava-je-jeho-chovna-stanice-vola-o-pomoc-zkuseny-lesak-557648>>.
- Charakteristika oblasti [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://krivoklatsko.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/>>.
- Křivoklátsko si národní park zaslouží: otázky a odpovědi [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://krivoklatsko.ochranaprirody.cz/res/archive/174/022640.pdf?seek=1404716016>>.
- Studio 6. Česká televize: ivysílání [online]. Praha: Česká televize, 2015 [cit. 2018- 04-19]. Dostupné na: <<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio6/215411010100219/obsah/381976-krivoklatsko-novy-narodni-park>>.
- Charakteristika CHKO [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/charakteristika-CHKO/>>.
- Flóra [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/charakteristika-CHKO/flora/>>.
- Fauna [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/charakteristika-CHKO/fauna/>>.
- Maloplošná chráněná území [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<http://jeseniky.ochranaprirody.cz/ochrana-prirody-a-krajiny/Maloplosna-chranena-uzemi/>>.
- Koncepce navrhovaného Národního parku Jeseníky [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné na: <<https://www.npjeseniky.info/narodni-park-jeseniky/navrh-npj/>>.
- PATRASOVÁ, Dominika. Fórum Ekolistu: Je vhodná doba pro národní park Jeseníky? [online]. ekolist.cz, 19. 11. 2009 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/forum-ekolistu-je-vhodna-doba-pro-narodni-park-jeseniky>>.
- HÁNYŠ, Rostislav. Vznik Národního parku Jeseníky podpořili už i renomovaní přírodovědci [online]. idnes.cz, 15. 12. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.idnes.cz/olomouc/priloha/vznik-narodniho-parku-jeseniky-podporili-uz-i-renomovani-prirodovedci.A111215_1702001_olomouc-zpravy_stk>.
- Křivoklátsko se zřejmě změní v park. Les zůstane přístupný [online]. e15.cz, [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://www.e15.cz/magazin/krivoklatsko-se-zrejme-zmeni-v-park-les-zustane-pristupny-856876>>.
- HAVEL, Petr. Národní park Křivoklátsko? Bez dopadu na životy lidí to nepůjde [online]. hlidacipes.org, 19. 9. 2015 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://hlidacipes.org/narodni-park-krivoklatsko-bez-dopadu-na-zivoty-lidi-to-nepujde/>>.
- Park Jeseníky má stále odpůrce [online]. lidovky.cz, 19. 6. 2010 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.lidovky.cz/noviny/park-jeseniky-ma-stale-odpurce.A100619_000109_ln_noviny_sko>.

- O záměru vyhlásit Národní park Jeseníky s Lesy ČR nikdo oficiálně nejedná: Tisková zpráva [online]. Hradec Králové, 29. 4. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://lesy-cr.cz/tiskova-zprava/o-zameru-vyhlasit-narodni-park-jeseniky-s-lesy-cr-nikdo-oficialne-nejedna/>>.
- RADOVÁ, Markéta. Na národní park v Jeseníkách teď zapomeňte, říká ministerstvo [online]. idnes.cz, 11. 8. 2014 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.idnes.cz/ostrava/zpravy/narodni-park-jeseniky-nebude.A140811_2089782_ostrava-zpravy_jog>.
- MATĚJ, Ludvík. Po vzniku národního parku by nájemci honiteb a myslivci přišli o byznys se zvěří [online]. prazsky.denik.cz, 2. 9. 2015, [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://prazsky.denik.cz/z-regionu/po-vzniku-narodniho-parku-by-najemci-honiteb-a-myslivci-prisli-o-byznys-se-zveri-20150902-k712.html>>.
- GAZDÍK, Jan. Hráz za miliardy dělí obce na Berounce. Zničila by Křivoklátsko, ale ochránila před povodní [online]. zpravy.aktualne.cz, 2. 3. 2016 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/krivoklatsko-se-bouri-proti-stavbe-prehrady/r~a40ec812e09611e5a8d7002590604f2e/?redirected=1556376811>>.
- PROCHÁZKOVÁ, Martina. Prestiž, nebo kůrovec? Pro a proti národnímu parku v Jeseníkách [online]. idnes.cz, 21. 5. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <https://www.idnes.cz/olomouc/priloha/prestiz-nebo-kurovec-pro-a-proti-narodnimu-parku-v-jesenikach.A110520_152747_domaci_taj>.
- Boj o Národní park v Jeseníkách pokračuje [online]. ct24.cz, 28. 4. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1269662-boj-o-narodni-park-v-jesenikach-pokracuje>>.
- ELZNICOVÁ, Jana. Obyvatelé Křivoklátska odmítli v anketě národní park [online]. denik.cz, 3. 9. 2015 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<https://www.denik.cz/stredocesky-kraj/obyvatele-krivoklatska-odmitli-v-ankete-narodni-park-20150903.html>>.
- PETRŽELOVÁ, Alena. Vznik Národního parku Jeseníky podpořilo v petici 15.500 lidí [online]. enviweb.cz, 30. 4. 2011 [cit. 2019-04-20]. Dostupné na: <<http://www.enviweb.cz/86394>>.
- Národní park pro přírodu i pro lidi [online]. enviweb.cz [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <<https://www.npjeseniky.info/narodni-park-jeseniky/navrh-npj/narodni-park-pro-prirodu-i-pro-lidi.html>>.

Právní předpisy:

- Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
- Zákon č. 123/2017 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 254/2001 Sb., zákon o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhlášky č. 64/2011 Sb., o plánech péče, o podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 123/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Návrh zákona o vyhlášení Národního parku Křivoklátsko a o změně zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Dostupný na: <
<http://www.kolanakrivo.cz/data/npk/aktuality/oznameni-navrhu-na-vyhlaseni-narodniho-parku-krivoklatsko/Navrh-na-vyhlaseni.pdf>>.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura:

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2012, č. j. 5 As 12/2011-167.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2004, č. j. 10 Ca 184/20003-58.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2016, č. j. 8 As 2/2016-56.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2009, sp. zn. 25 Cdo 193/2007.
- Nález Ústavního soudu ze dne 8. 4. 2004, sp. zn. II. ÚS 482/02.
- Nález Ústavního soudu ze dne 9. 10. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 15/96.
- Nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2008, č. j. 5 As 48/2006.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 9. 2011, č. j. 5 Ca 170/2008-56.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 9. 2016, č. j. 50 A 8/2016-26.
- Nález Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl ÚS 24/04.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá porovnáním výhod a nevýhod existence národního parku a chráněné krajinné oblasti pro jejich obyvatele a následnou aplikací výzkumu na konkrétní situaci na Křivoklátsku a v Jeseníkách. Toto téma je aktuální, neboť v posledních deseti letech se uvažuje o vyhlášení nových národních parků na území stávajících chráněných krajinných oblastí Křivoklátsko a Jeseníky.

Cílem diplomové práce je určit zda je pro obyvatele žijící na určitém území více omezující existence národního parku nebo chráněné krajinné oblasti, a tak potvrdit nebo vyloučit obecný názor, že existence národního parku je více omezující. A následně na základě těchto poznatků a místních specifik Křivoklátska a Jeseníků stanovit, zda by vyhlášení nových národních parků znamenalo pro místní obyvatele ztížení jejich životů.

V diplomové práci jsou popsány základní instituty územní ochrany přírody a následně jsou porovnány výhody a nevýhody existence národního parku a chráněné krajinné oblasti, které vyplývají především z právních předpisů.

Tato diplomová práce na jedné straně potvrzuje obecný názor o větším omezení při existenci národního parku, ale na straně druhé poukazuje na větší možnost získání různých výhod plynoucích z existence národního parku. Zřízením Národního parku Křivoklátsko a Národního parku Jeseníky by se do určité míry naplnily obavy odpůrců národního parku, které však vzhledem k výhodám národního parku mohou být podstatně zmírněny či překonány. Tato práce může být použita při dalších debatách o vyhlášení Národního parku Křivoklátsko, Národního parku Jeseníky a případně jiných nových národních parků, a to jako pravdivá a transparentní pomoc, při zvažování zda ponechat stávající chráněnou krajinnou oblast nebo zda místo ní vyhlásit národní park.

Klíčová slova: Chráněná krajinná oblast, Chráněná krajinná oblast Jeseníky, Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko, Jeseníky, Křivoklátsko, národní park, Národní par Křivoklátsko, Národní park Jeseníky, ochrana přírody, výhody a nevýhody, porovnání, zákon o ochraně přírody a krajiny, zvláště chráněná území.

Abstract

The diploma thesis deals with the comparison of the advantages and disadvantages of the existence of the national park and the protected landscape area for their residents and the subsequent application of this research on the specific situation in Křivoklátsko and Jeseníky. This topic is actual because of reflections on the announcement of new national parks on the territory of the existing Protected Landscape Areas Křivoklátsko and Jeseníky in the last ten years.

The aim of the diploma thesis is to determine whether the existence of a national park or a protected landscape area is more restrictive for local residents and thus confirm or exclude the general opinion that the existence of a national park is more restrictive. And then, on the basis of these findings and specifics of the Křivoklátsko and Jeseníky, to determine whether the announcement of new national parks would make more difficult lives for local residents.

The diploma thesis describes the basic institutes of the territorial nature conservation and then compares the benefits and burdens of the existence of the national park and the protected landscape area.

On the one hand, this diploma thesis confirms the general opinion of a greater restriction resulting from the existence of the national park, but on the other hand points to a greater possibility of obtaining various benefits resulting from the existence of the national park. The establishment of the Křivoklátsko National Park and the Jeseníky National Park would, to a certain extent, cause a several concerns of the national parks's opponents but existence of the new national parks could give the benefits that can substantially reduce or overcome the all restrictions. This diploma thesis can be used in other debates on the announcement of the Křivoklátsko National Park, the Jeseníky National Park and possibly other new national parks as a transparent aid, when considering whether to keep the existing protected landscape area or establish a new national park instead.

8 Klíčová slova

Klíčová slova: Chráněná krajinná oblast, Chráněná krajinná oblast Jeseníky, Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko, Jeseníky, Křivoklátsko, národní park, Národní park Křivoklátsko, Národní park Jeseníky, ochrana přírody, výhody a nevýhody, porovnání, zákon o ochraně přírody a krajiny, zvláště chráněná území.

9 Key words

Key words: Act on the Protection of Nature and the Landscape, comparison, Jeseníky, Jeseníky National Park, advantages and disadvantages, Jeseníky Protected Landscape Area, Křivoklátsko, Křivoklátsko National Park, Křivoklátsko Protected Landscape Area, national park, nature conservation, protected landscape area, Specially Protected Areas.